

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrť leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrť leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravi prejema mesečno K 1.70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petstvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenemli nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. pošto hran. račun št. 24.797. Ogrske pošto
hran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Žalostne slike s Koroškega.

Kdor hoče videti, kam vodi liberalizem gospodarstvo in ljudstvo, naj gre na Koroško. Deželno gospodarstvo in ljudstvo na Koroškem nam nudita danes tako žalostno in obupno sliko, da nam ta govori o škodljivosti liberalizma bolj jasno kakor cela omara knjig. Govorimo pa tukaj o nemškem prchivalstvu dežele, ker slovenski narod hvala Bogu še oddaleč ni tako okužen kakor nemški.

Sicer ne smemo reči, da drže nemški narodni liberalci roke navskriž in spe na medvedjih kožah in čakajo čudežev. Nikakor! Deželni očetje prav pridno postavljajo kuje in število raznih gospodarskih naprav in ustanov prav lepo raste. Koroška ima precej čedno število dobrih postav, dežela ima kulturni svet, ustanavljajo se živinorejske, gospodarske zadrage, kmetijske šole za napredek umnega kmetijstva skrbje potovalni učitelji, ljudskih šol imajo toliko, da so jih začeli že zapirati, vsa Koroška je prepletena z raznimi šolskimi, ognjegasnimi, pevskimi in Bog ve kakšnimi društvi, a vse nč ne izda, kakor bi bilo zakleto, ljudstvo kljub temu propada.

Zadnja številka »Freie Stimmen« prinaša članek, ki je naravnost uničujoč za koroški liberalizem in ki odkriva take rane, da se človeku koroško ljudstvo naravnost smili. Dajmo besedo najprej vojaški oblasti.

Vojaško poveljstvo je dalo koroški mladini sledeče spričevalo: »Velik del fantov-rekrutov nima nobenega smisla za red in dolžnost. Lenoba, ravnodušnost v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti se vedno bolj širita, čut časti pa naravnost ugaša. Mladina se že od otročjih let sem zastruplja z alkoholom in posledica tega so mržnja do dela, pešanje umskih in telesnih sil, pritlikavci in bebi. Velik del koroške mladine je nesposoben za vojaško službo, ker spada med pritlikavce in tepce.« Prosimo, tega ne piše kak »klerikalen« listič, te podatke vojaške oblasti prinaša najbolj strupeni nemškosvobodomiseln list »Fr. Stimmen«.

Se hujše reči pa piše meščanski učitelj Lang, ki je nalašč proučeval nemško ljudstvo na Koroškem in ki ga »Freie Stimmen« hvalijo kot enega

najboljših, najspretnjših in najdelavnejših učiteljev v Avstriji. Tudi ta ni »klerikalec«, ampak pristaš liberalne šole. Njegove besede so strašna obsodba za voditelje koroškega ljudstva. Ta pravi sledeče: »V vsaki drugi hiši na Koroškem je žganjarna, zato je pa v vsaki hiši po en bebec ali po en na živcih bolan otrok in lepo zraščeni, zdravi ljudje med koroškimi kmeti so tako redki kakor bele vrane. Skoro ni kmetijske hiše na Koroškem, kjer bi ne imeli kakega hirajočega bebca ali pa otroka s prirojenimi telesnimi napakami, kakor so gluhomutavost, ples sv. Vida ali pa živčni krči. Koroško ljudstvo tiči tako globoko v močvirju, da je to nekaj strašnega. Marsikatera vas je bolj podobna letovišču kakega zavoda za tepce in bebce kakor pa kmečki vasi. Ljudem samim se že čudno dozdeva, da število teh nesrečnikov tako strašno raste. Ljudstvo si razlaga te žalostne pojave po svoje in dela krive teh posledic vse mogoče reči. Eni pravijo, da se otroci premalo nadzorujejo in na glavo padajo, drugi pravijo zopet, da pride to od vode in vlažnosti, v resnici pa povzroča ta propad žganje. Nikar ne govorite,« pravi Lang, »da prihaja ta propalost morebiti od težkega dela; jaz poznam kraje, kjer stavi obdelovalne zemlje še vse večje napore na ljudi, pa so kljub temu pravi velikani ne samo posamezniki, ampak celi rodovi. Ne delo, koroške Nemce in njihove otroke uničuje žganje.« Potem se obrača Lang do koroških poslancev in jim bere prav pošteno svoje levite. »Vi ste krivi telesnega in dušnega propada nemškega ljudstva na Koroškem, ker ste pozabili na svoje dolžnosti! Ljudstvo vas je izvolilo, da delate postavbe, ki je naj ohranijo čisto, pošteno, brezmadežno, zdravo in je naj obvarujejo pred zlom. Namesto da bi preganjali kugo žganjepitja, pa si izmišljujete vedno nove davke in se vam še prav zdi, da vam ljudje z žganjem vaše primanjkljaje v deželni upravi krijejo. Le pobirajte kamenje in mecite je vame, to vam ne bo čisto nič pomagalo, mojih besed ne boste preslišali; vi ste krivi!«

»Freie Stimmen« ne morejo na ta izvajanja ničesar družega odgovoriti, kakor da so to »hude obtožbe proti koroškim Nemcem, ki bodo pa večidel resnične, ker jih potrjujejo izjave vojaške oblasti«. Nadalje se tolaži list s tem, da Lang »mestoma pretirava«, da se morajo njegova izvajanja, če so ne-

resnična, s tehtnimi dokazi ovreči in da v krajih z mešanim prebivalstvom šnops še bolj divja, kakor v čisto nemških krajih. Morda ima list prav, ampak ta tolažba cele stvari čisto nič ne izpremeni. Čisto umevno je, da so Nemci v mešanih krajih še bolj propali, ker se nihče ne zmeni za njihovo npravno vzgojo, ampak vsa nemška javnost samo na to misli, kako bi se Slovenci zatrli, drugo naj magari vse vrag vzame.

Učitelj Lang se je dotaknil ene rane koroških Nemcev; ljudje, ki Koroško poznajo, pa pravijo, da so na Koroškem še hujše reči. Poleg idiotstva in pijančevanja je silno razširjena tudi nenravnost in razbrzdanost. Konkubinatov je vse polno v deželi in od otrok jih je po statistiki polovica nezakonskih. Pred duhovniki nima ljudstvo nobenega spoštovanja, cerkev ima malo upliva, versko življenje silno peša in protiversko gibanje »Proč od Rima« vedno narašča. Družega tudi ni pričakovati! Vse merodajne oblasti so v rokah nemških liberalcev, ki vsak pojav krščanskega gibanja zatro v kali, vlada jim sekundira in liberalni listi pišejo o cerkvi tako nesramno, umazano in lažljivo, da se ni čuditi, če je na Koroškem toliko gnjilobe.

Nemški liberalci so Koroško popolnoma opustošili. Njih udarec sicer ni bil namenjen nemškemu ljudstvu, ampak predvsem krščanski politiki. Cerkev in pa koroškim Slovincem. Mislili so zatreti katol. Slovence, pa so zatrli in upropastili svoj narod. Taka kultura, bodisi gospodarska ali pa izobraževalna, s katero so osrečili svojo deželo, ni nič vredna. Tako kulturo imajo tudi na Japonskem, pa si kljub temu japonski generali in največji vojskovodje vratove režejo.

Te žalostne prikazni v naši sosednji deželi nas uče, da mora sloneti vsako resno kulturno gibanje na krščanskih načelih, ki ne izpreminjajo samo zunanjege lica zemlje in naroda, ampak gredo globlje in primejo srce in dušo ljudstva. Koroški liberalci imajo vso moč v rokah, napravili so brez števila postav, zasnovali nešteto gospodarskih naprav, ali kaj jim vse to pomaga? Kako pravi Lang: V vsaki hiši po en idiot! Vse imajo, samo ljudstva nimajo!

Kako neprimerno boljše se razvijajo razmere na Kranjskem, kjer gre politični in gospodarski napredek zmerom v roki z obnovitvijo verskega živ-

ljenja in poglobljenjem verskega čuta. Kaj bi nam pomagala politična moč, gospodarske naprave in vse iznajdbe, ako bi ne imeli zdravega, krepkega, iskrenega in versko čutečega ljudstva, katero je opora našega dela. To je njiva, na katero se lahko seje in na kateri žito dozori! Koroškim Slovincem pa veljaj bodrilo: Le naprej po poti krščanske organizacije kljub Südmärki Schulvereinu, nemškim zatiralcem, le naprej kljub potnim sragam in čez skale, ki vam jih vali nemška gospoda na trnjevo pot; tak nasprotnik, kakor ga sami slikajo, ni nepremagljiv!

K položaju kristjanov v Albaniji

piše neki sedaj na Dunaju živeči Albanec naslednje: Skoro gotovo nihče si ne more predstavljati, kako težke čase preživljajo kristjani v Albaniji zadnje tedne in naravnost neverjetno je, da evropske oblasti ob svojih mejah take razmere trpe. Natančnemu poznavalcu Orienta je optimizem vele-vlasti, ki očitno še drže na obljube Turčije glede upeljave reform, popolnoma nerazumljiv, saj je čisto gotovo, da še nobena turška vlada — bodisi Hamidova, mladoturška ali pa sedanjá liberalna — še nikdar ni resno mislila na izboljšanje položaja krščanskem življu. Vse menjavanje not, vse obljube ministrov in velikega vezirja so brez vsakega pomena. Mohamedanstvu je sovraštvo do kristjanov kratkomalo v krvi in si kristjana drugače niti misliti ne more, kakor kot svojega sužnja, kot nevernika, s katerim seveda tudi temu primerno postopa.

Kako si turška vlada misli obljubljene reforme v Albaniji, najbolj jasno kaže njen načrt, da Albanijo v kratkem osreči z novo mohamedansko bogoslovnico. Albanija ima že nekaj teh šol, v katerih se v izključno turško-arabskem jeziku vzgajajo softe, hodže in imani, ti nositelji in netitelji sovraštva do vsega, kar nosi znak krščanstva, ki se potem kakor hudourniki razlivajo po Balkanu. Sedaj naj Albanci dobe medse še eno tako šolo. Naj le nihče ne misli, da gre tu turški vladi za pospeševanje civilizacije; treba poznati te učilnice! Kristjani, ki živijo v Orientu, le predobro vedo, da so te šole gnezdišča fanatičnega sovraštva proti kristjanom. V teh šolah sta za kristjane v rabi edinole besedi »raja« in »gjavr«, ki se tisoč in tisočkrat ponavljata, da se neizbrisno vtisneta v

LISTEK.

Hrvaška zvesloba.

19. maj leta 1849 se je nagibal svojemu koncu.

V siromašni hrvaški naselbini je bila mala, umazana krčma, edina hiša, kjer je še vladalo življenje. Pod napol podrtó streho ubožne, s slamo krite kočice so sedele štiri postavje v precej raztrgani hrvaški noši. Bili so godci, ki so godli ravno eno izmed milo-otožnih hrvaških narodnih pesmi. Najmlajši je igral na dudo, drugi in tretji sta imela piščali, a četrtri in najstarejši je izvajal svojim goslim čarobno-melodične glasove. Na vseh štirih črnorjavih obrazih se je zrcalil čuden izraz zaničevanja in zvijače.

Prizorišče tega dogodka je bila vasica dve milj južnovzhodno od mesteca Susek ob spodnji Donavi na razrastkih Fruške gore. Naselbina, obsegajoča komaj kakih 15 koč, je ležala tiho in temno in le približno 600 korakov od vasi navzdol po dolini se je lesketalo nekaj lučic. Tam se je dvigal takozvani grad veleposestnika.

Godci so godli pod gostilniško streho svoje hrvaške melodije s prav krat-

kimi presledki, a slišati ni bilo vriskanja in topota plesočih. Kdor bi pogledal v nizko in obširno gostilniško sobo, bi opazil v svoje začudenje, da je skoro popolnoma prazna. Le en sam možki je stopal razburjeno po sobi gorindol. Sedaj pa sedaj je pogledal na temno, zapuščeno cesto. Bil je Jure Dragič, gostilničar. Robate, a dobrosrčne poteze njegovega obraza so imele skoro nejevoljen izraz. Od časa do časa je smuknila po cesti semkaj temna postava in je izginila za krčmo. Gostilničar jo je videl, a se ni dalje brigal zanjo, temveč je meril sobo korakaje kakor preje.

Nenadoma pa je stekel k vratom in ostro gledal proti smeri, odkoder se je šlihal konjski peket. Kmalu nato pa je skočil s konja mož, že težko pričakovani, in vprašal:

»So vsi tu?«

»Še dva manjkata; petnajst jih je spodaj; stari Garić pa ne pride, ker je bolan,« odgovoril je krčmar in odpeljal konja ter privezal na bližnji grm.

Jezdec, vitek, visokorasel mož v snažni hrvaški noši, škilečega pogleda, globokih potez in črnih, gostih brkov je stopil tiho mimo godcev v gostilno — a en sam pogled, ki ga je ob svitu slabe svetilke menjal z njimi, je zadovoljal, da so zažareli njih obrazi v zaničljivem veselju. Divji, komaj brzani

ogenj je oživel njih godala in iz otožnih hrvaških melodij je zvenelo kakor neznano, tuje vriskanje. Ko je prikrevsal zopet krčmar, bil je šepav, izginito je zmagovalje z obrazov godcev, ki so bili zopet popolnoma brezbržni.

Gostilničar stopi k kletnim vratom in zakliče v klet: »Slavko!«

Šestnajstleten dečko, vsakdanjega obraza, a zviti, prebrisanih oči, se je prikazal in rekel:

»Jaz bom že pazil zgoraj. Bodite mirni, nihče vas ne bo motil. Saj poznate moje trkanje.«

Hitel je nato k vratom, a krčmar je počasi stopal navzdol v klet.

V od stropa viseče svetilke razsvetljeni obširni kleti je sedela na sodih raznovrstna družba mož in mladeničev. Omenjeni jezdec je stopil ravno na surovo izdelano mizo. Pričakuje so gledali zbrani na moža, ki je iztegnil roko, hoteč govoriti, kar zabobnita dva udarca na vrata kleti in vsi so prestrašeni skočili kvišku.

»Navzgor!« so klicali možje in hiteli v gostilniško sobo ter zarajali ob zvokih godbe, kakor bi že cele ure ne delali nič drugega.

Minuto pozneje sta se ustavila pred krčmo dva jezdec, od katerih se je eden oziral temnih pogledov na dozddevno veselo družbo ter rekel:

»Ban Jelačić in naši sinovi se bidejo z Ogrji za našo svobodo in čast države, vi pa plesete! Ste-li Hrvati?«

Krčmar je pristopil k govorniku in rekel:

»Dobro vemo, da krvave naši sinovi za našo svobodo, a vseeno plesemo. Oglejte si plesalce. Plesajo z jezo v nogah, sovraštvom v očesu, maščevanjem v srcu in nemi kakor smrt.«

Začuden je pogledal jezdec v vrve nje, kjer so rajali plesalci nemi in temnih obrazov.

»Vi ste tujec tukaj,« je rekel gostilničar. »Ali vidite tamkaj gradič? Sto let je minulo od takrat, ko so tudi tam plesali. Lepa Mare, veleposestnikova hčerka, je praznovala svatbo z Dragutinom Zrnjovačem iz Zagreba. Neki bogat Oger, kateremu je Dragutin rešil življenje, ko je študiral na Dunaju in se je imenoval njegov prijatelj, je prišel tudi na svatbo s petimi panduri. Zgoraj v dvorani je rajala velika gospoda, v vrtu se je pa razveseljevala vas. Tedaj sta slišala dva vaščana — eden od njiju moj ded — Ogra, ki je rekel svojemu pandurju: »Ta neumni Hrvat ne sme imeti Mare, te krasne žene. Vse pecivo sem zastrupil. Pazite se! Moj ded je hitel v kuhinjo in je zmetal vse pecivo psom, ki so poginili. Razljuteni vaščani so nato zvalili Ogra,

srca gojencev. Kako potlačiti, uničiti kristjane — najraje z ognjem in mečem — in kako obdržati nadvladje mohamedanstva, to je jedro poduka na teh šolah. Tu se na nezasišni način psujejo tiste evropske države, ki imajo pod svojim žezlom tudi mohamedanske podanike: Anglija, Francija, Rusija, Avstrija, Bolgarija itd. Ti mohamedanci se štejejo v bogoslovnica za mučenike Mohameda. Kaj pričakuje torej Evropa od takih sklepov turškega ministrskega sveta? Kako naj se ob takih razmerah povrne mir v Albanijo? Kdor pripada k Islamu, sme počenati najhujša grozodejstva, kdor se pa prizna za kristjana, si je sam podpisal obsodbo in se kot najhujši zločinec izpostavi vsem grozotam preganjanja in mučenja. Kdaj bi se upali krščanski revolucionarji in krščanski albanski patriotje vrniti v Turčijo, ne da bi jih tam čakala ječa in mučenja? A mohamedanci Albanci? Le poglejte jih: Ismail Kemal, Essad paša, Hassan bej Pristina, Riza bej, Bajram Zuri, Top-tani bej, Negib bej Draga itd. itd., vsi ti so se uprli proti vladi in se proti nji borili — in sicer iz zgolj zasebnih koristi — a vsak izmed njih se sme zmagoslavno vrniti nazaj v domovino.

Krščanski Albanci nimajo od carigrjskih mogočnikov, pa naj so te ali one barve, ničesar pričakovati. Edino njihovo upanje je v tem, da se evropske vlasti zanje zavzamejo in z močnim pritiskom od Turčije izsilijo take reforme, ki bodo kristjanom zagotovile človeka vreden obstanek in tak položaj v državi, kakršen jim gre po njih številu in kulturi.

Kako sem letel 5000 metrov visoko.

Sloviti francoski letalec Roland Garros, kateremu je bil odvzel, kakor znano, nadporočnik Blaschke na dunajskem letalnem tednu junija t. l. s posajirjem do 4260 m visočinski rekord, ni miroval, dokler se mu ni posrečilo prekositi Blaschkeja. 6. septembra je dosegel visočino 5000 m, seveda brez pasažirja, vsled česa ima Blaschke še vedno svetovno prvenstvo v visočinskem poletu s pasažirjem. Sedaj je pa prekosil smeli Legagneux, katerega smo videli tudi na letalnem tednu v Trstu, i Garrosa s poletom do 5600 m visočine. Tri leta je minulo kar je Orville Wright 17. septembra 1909 dosegel na Tempelhofskem polju pri Berlinu tedaj nezasišno visočino 202 metra. Ta svetovni rekord je ostal dolgo časa neprekošen. Uspeh Amerikanca ni dal Francozom miru. Z mrzlično nestrpnostjo so stremili vedno višje in višje, dokler se ni posrečilo slovitemu Lathamu (ki je zadnjič pri lovu na bi-vole smrtno ponesrečil), vspeti se do 1000 m visočine. Do julija 1910 so se gibali rekordi pod 1500 m, potem je pa dosegel Belgijec Oleslaegers 1524 m. Prvi ki se je vspel do 2000 m je bil Amerikanec Drexel. Sedaj se je začela vrsta visočinskih rekordov, ki so jih dosegli izključno na Bleriotovih aeroplanih. Morane je dosegel septembra 1. 1910 2582 m in prej omenjeni Legagneux je dosegel kot prvi tretji kilometer visočine s poletom 3100 m decembra 1. 1910. Odslej je šlo skokoma višje in višje. Francoz stotnik Felix se je

vzpel na Bleriotu 3350 m in Garros 4250 m. Ta rekord mu je odvzel, kakor že omenjeno, Blaschke. Visočinski polet Nemea Hirtha na letalnem tednu v Lipsiju do 4500 m ni bil uradno potrjen, ker je bil njegov barograf (visočinom-mer) v neredu. Zadnje visočinske po-lete Garrosa in Legagneuxa smo že omenili. Zanimivo je, da so bili aviatični krogi dolgo časa prepričanja, da se ne bo nobenemu letalcu posrečilo dose-či 3000 m. Geo Chavez, znan po svojem poletu čez alpe, je bil slikal nekoč, ko se je vzel v Issy-les-Neuligneaux-u do 2700 m svojim tovarišem grozote vi-sočine in jih resno svaril iskati večje visočine.

Sedaj pripoveduje Garros v pariž-kih časopisih zanimive posameznosti svojega rekordnega poleta pod naslo-vom: »Kako sem letel 5000 m«.

»Osem dni sem bil pripravljen lotiti se novega rekorda. Aparat, katerega je bil konstruiral Bleriot po mojih navo-dilih, je bil že v vseh delih dobro pre-izkušen: Toda na nebu so viseli težki oblaki. Končno se prikaže par modrih lis. Vreme je videti še vedno malo-ugodno, ledeni mraz, veter, in še vedno preveč oblakov. Toda poizkus napravi-mo. Polet prične z bencinom za dve uri in s kisovim aparatom in v kroju, vrednem polarskega raziskovalca.

Ura je 1 in 45 minut. Oblake dose-žem v približno 1000 m visočine po štiri-h minutah in jih preletim skozi mo-dro odprtino. Vse bi šlo dobro brez stra-šnih oblakov, ki mi že zakrivajo morje. Le od časa do časa mi zamore prodreti na levi strani pogled na zemljo. Po-sebno zgrajeni barometer je pritrjen pred mojimi očmi, tako da lahko opa-zujem natančno enakomernost dviga-nja. Dvigujem se jako hitro; ne letam še deset minut in že sem 2000 m viso-ko. Na to 3000 m! Sedaj opažam na levi strani skozi odprtino v oblakih mor-sko obal: Toda vtis imam, da se ji zdaj oddaljuje, mesto da bi se ji približe-val. In vendar napravlja moj stroj 115 kilometrov v uri . . . 4000 m! Ni dvoma več; veter me odnaša, kateri mora toraj napraviti več kot 115 km v uri. Toda mislilo bi se, da se je v popol-ni tišini, tako je enakomeren. Pod me-noj zagledam semintja kakor skozi odprtino kos normanske ravnine, kar se imam zahvaliti luknjam, katere sem pustil napraviti v krilih mojega stroja.

Motor postaja slabotnejši. Sedaj pridejo odgovorke! Da jih preprečim, dam novo zalogo bencina. Kljub debeli obleki me zgrabi mraz. Da se vzdržim pokoncu vzamem kisovo posodo in di-ham odslej naprej vedno skozi kavču-kovo cev; pri tem štejem udarce mo-torja, katerih število ostane normalno. Dviganje postane težavno. 4600 m! Se-daj imam zopet moj prejšnji rekord. Stroj se začne zaganjati po zraku ki več ne nosi. Igla barometra teka vodo-ravno čez papir: ne dvigam se več. Boj proti odpovedkom motorja postane te-žavnejši. Upam priti za 500 ali 600 m višje, toda vidim, da se moja zaloga kisa prehitro bliža koncu. Po kratkem odmoru opazujem, da se igla barome-tra dviga. Sedaj imam 4800 m, visoč-i-na Montblanca. Imam le še požirek ki-sa, in moj motor vedno odpoveduje, tako, da igla enkrat celo pada. Toda jaz sem kakor hipnotiziran od črte, ki

zaznamuje na barografu 5000 m, od katere je oddaljena risujoča igla le za dva milimetra. Ničesar me ne pripravi do tega, spustiti se navzdol; preden se motor popolnoma ne vstavi ali preden ni cilj dosežen. Poiščem ugodnejši zračni tok in se poslužujem vseh sre-dstev starega akrobata. Konečno se črta za malce zopet dviga in pridobim zopet 150 do 200 m. Dihanje je sedaj jako te-žavno, toda tu jih je 5000! Imam jih, hočem jih prekositi. — Nesrečo na-znanjajoči sunek z glasnim hrupom! Moj motor stresa dobesedno stroj. S skoraj trenutno kretnjo, hitrejšo od vsake misli, odstavim vžigalnico in preidem k drsoletu (padoletu). — Vsak obrat vijaka povzroči silno pretresanje celega stroja in jaz poskušam spuščati se tako počasi kot mogoče navzdol, da obvarujem že itak silno trpeča kri-la. Očividno s eže zlomil kak važni del, najbrže kak batni drog v motorju. Toda pretresavanje postaja slabotnej-še in konečno se vijak vstavi. Več ali manj ostri žvižg, kakor je hitrost pri-stajanja, spremlja polet. 4500 m me še loči od zemlje, toda jaz imam jasni občutek, da sem nevarnosti odšel. — Pri 1500 m prerežem oblake in v moje veselje ležijo pod mano krasni pašniki; ne mogel bi si zbrati lepšega prostora za pristajanje. Bilo bi igrača, ako bi ne bilo groznega šumenja v ušesih, kate-rega čutim poslednjih 5 minut. Stojim naravnost proti vetru in spuščam se skoraj na mestu. Še par minut napeto-sti, potem pristajem rahlo na krasnem travniku. Komaj četrte ure je bilo, od-klar se mi je pripetila nezgoda. Strmi drsolet me je popolnoma oglušil. Toda imel sem svoj rekord! A. S.

Zanimivosti z Viča.

O nazorih in stremljenju sedanjega sokolstva se je že večkrat bralo, pisalo in pojasnjevalo. Nad vse značilen pa je v sobotnem »Slovencu« iz ruskega li-sta »Kijevljanin« ponatisnjeni članek o avstrijskih sokolih. Zeleti bi bilo, da bi ga bil vsak veren, zavedni Slovenec prebral, zlasti pa oni, ki na sokola še kaj drže in črno gledajo našo orlovsko organizacijo. Posebno dober poduk pa je v imenovanem članku za tiste stariše, ki slepo izročajo svoje otroke sokolom. Kaj pa naš sicer maloštevilni sokol? Čim manj ga je, tem lepše reči se čujejo. Velikokrat smo že prijeli za pero; da bi svetu obelodanili njih lepa početja, a smo jim prizanesli, kar je bilo gotovo dobri stvari na škodo. A zdaj je pa mera polna, tako polna, da sokoli sami javno na cesti psujejo svo-je voditelje. Tako je minulo nedeljo neki Sever, ki se je precej alkohola nalezel v gostilni na pošti in je bil po-stavljen na cesto, ravno ko so šli ljudje iz cerkve, kričal in take priimke dajal nekemu višjih sokolov, da si jih za en-krat ne upamo še zapisati. On je jasno in glasno povedal, kar se že par mese-cev govori o počenjanju nekega višjih tukajšnjih sokolov. Ako liberalci pri vsaki priliki kličejo orožništvo nad na-še fante, tudi mi v tej zadevi v imenu vseh poštenih občanov, zlasti pa stari-šev kličemo, naj slavno c. kr. orožni-štvo stori svoje korake, naj zasliši ime-novanega Severja in naj blagovoli po-izvedeti, kaj je na stvari. Ob priliki

zadnjega cvetličnega dneva je viški »Kazi — mir« bobnal in se hvalil, kako viški sokol »razume svojo vzvišeno na-logo«. Naj se torej pojasni »vzvišena naloga« viškega sokola.

Nov okras je dobila tukajšnja žup-na cerkev. Na prostornem pevskem ko-ru že stoje nove orglje, lepo delo gosp. J. Milavca. Te dni jih g. Milavec ugla-šuje in jutri, v nedeljo, 29. t. m., ob 9. uri dopoldne bodo slovesno blago-slovljene. Blagoslovil jih bo preč. pro-vincijal P. Angelus Mlejn. Po govoru bo slovesna sveta maša. Popoldne ob 3. uri bodo pete litanije Matere božje. Na to bo pevski cerkveni zbor zapel več cerkvenih pesmi in razni gospodje strokovnjaki bodo proizvajali razne komade, da se bomo prepričali o lepem napredku orglarskega mojstra g. Mi-lavca. Natančnejšo oceno o orglah bo-mo dobili iz za to spretnjšega peresa. — Ker je za orgle še precejšnja svota dolga pokriti, bo v nedeljo pri obakrat-nem dopoldanskem in popoldanskem svetem opravilu cerkveno darovanje za nove orgle.

Jutri, v nedeljo, 29. t. m., se bo za-čela ta sezona gledaliških predstav. Kot otvoritveno predstavo smo dolo-čili A. Medveda tragedijo: »Za pravdo in srce«. Za to eno najlepših iger se igralci pod spretnim vodstvom režiser-ja g. Mehleta že dolgo časa zelo mar-ljivo pripravljajo. Zato jih željno pri-čakujemo videti na po g. Keržiču okus-no prenovljenem odru. Ker je igra res lepa in smo imeli s prenovitvijo gleda-liškega odra mnogo stroškov, upamo in prosimo, da bi slavno občinstvo v tolikem številu posetilo prvo predsta-vo, da bo dvorana — premajhna. Zače-tek bo ob 7. uri zvečer. Predprodaja vstopnic je v prodajalni viškega kom-suma.

Ob otvoritvi gledališke sezone v Ljubljani.

V torek, dne 1. oktobra, otvori slovensko deželno gledališče v Ljublja-ni sezono 1912-1913 z dramsko novite-to, in sicer s Calderonovim »Sodnikom zalamejskim«. Kakor je že razglašeno po časnikih in lepakih, si bode tudi letos poleg drame gojila opera, opereta in spevoigra v prav taisti meri kakor v prejšnjih sezonah. Če se po Ljubljani kolpor-tira govorica, da letos ne bo velike opere, marveč se bodo pele samo spevoigre, treba poudariti, da je ta vest povsem neosnovana, prav tako neosnovana, kakor če se raznaša, da le-tos ne bo operet. Odkod te vesti izhaja-jo in kakšne cilje zasledujejo, o tem ne bodemo govorili, ker bo občinstvo itak že v prihodnjih dneh imelo prili-ko prepričati se o njihovi neupraviče-nosti. Na gledaliških lepakih intendant-a ni objavila celotnega repertoarja za vso sezono, marveč samo na črt repertoarja in je izrecno pripomnila, da bo repertoar tekom sezone še vse-stransko izpopolnila, glasbeni prav tako kakor dramski. Za glasbene pri-reditve je angažirala toliko izbornega osebja, da more s pošteno vestjo jam-čiti za to, da bode opera prav tako kakor opereta zavzemala najvišji v naših razmerah možni višek. Novoangažira-ni prvi kapelnik g. C. M. Hrazdira

in njegove pandure v vrt, kjer so jih ubili. Ko sta prišla novoporočenca na balkon in želela vaščanom lahko noč, plesali so ti okrog mrtvih izdajc, da bi ne zagrenili mlademu paru prvega dne. Drugi dan sta odpotovala novoporočen-ca srečna in brez vsake slutnje v Zagreb. V spomin na to strašno noč je ustanovil moj ded vsakoletno sod vina vaščanom, če plešejo ob obletnici, ne-mi in resni, kakor takrat okrog mrtvih izdajalcev. Kakor se je zvedelo pozne-je, si je oni Oger pridobil vse svoje pre-moženje s plenom. Bil je navaden ro-par, njegovih pandurij pa njegovi po-magači. Smo li Hrvatje?

Jezdec je prikimal in po kratkem pozdravu oddiral s svojim tovarišem. V kleti je pa govoril črnobradati k zopet zbranim vaščanom: »Možje, od-zvali ste se mojemu klicu; hvala vam! Povračilno za nasilnosti Hrvatov mo-rajo priti še dejanja. Tamkaj v gradiču preži izdajstvo! Tuj gost biva tam, in kakor veste vsi, se izdaja za veleposest-nika iz Zemuna, ki je na potu v Za-greb. V resnici pa je ogrski ogleduh, adjutant Lajosa Košuta, ki ima pri sebi ves izdajalski načrt. Kot potujoči godec mu sledim jaz s svojimi tovariši že od Karlovca, kjer je prestopil Donavo. Po-magajte mi, možje, dobili ogleduha s silo iz gradiča, in vsak izmed vas dobi od mene na roko sto goldinarjev!«

Nepopisna zmešnjava je nastala po teh besedah in divje so kričali razbur-jeni vaščani. Hipoma pa je utihnilo vpitje in vseh oči so se obrnile proti

vratom, poleg katerih je sedel na praz-nem sodu visokorasel, ubožno oblečen mladenič. Med vpitjem je mirno začel igrati na svojo piščal.

Brezmejno začudeni so poslušali možje; mladenič je igral veličastno me-lodijo avstrijske narodne himne.

»Čemu igraš take neumnosti?« je zaklical črnobradec s težko brzdano je-zo. »Ali smo zato tu, da uganjamo take otročarije?«

»Ali ti ne ugaja moja pesem?« od-vrne mladenič. »Saj vendar doni v srcu vsakega Hrvata. Ta pesemca, ptiček moj, je močnejša kakor tvoje čivkanje. Vedi,« in pogledal mu je ostro v oči, »oni gost v gradiču ni nikak Oger, tem-več ruski častnik. Rusija prihaja na pomoč našemu kralju proti ogrskim sovražnikom domovine. Vem to od svo-jege dekleta, ki je v gradu za dekle in je to slučajno zvedela. Ti si Mažar in ravno tako tvoji drugi godci. Ples, ki nam ga godejo, mora biti povračilni ples tvoji izdaji. Možje, kvišku, primite ga; on je Mažar!«

Tedaj je potegnil črnobradec sa-mokres. Zaslišal se je strel, luč na stro-pu je zažvenketala in tema je zavla-dala po vsem prostoru. Mladenič ob vratih je odletel v stran in glas črno-bradca je zasikal na njegovo uho: »Še boš mislil name, dečko!«

Takoj nato je zaropotala po stop-nicah v kleti težka maza, ki je s svojimi razvalinami zaprla vaščanom pot na-vzgor. Ko so možje slednjič vendar pri-

šli v zgornje prostore, ni bilo ne črno-bradca, ne onih štirih godev.

V istini so bili vsi Ogrji, ki so za-sledovali ruskega častnika, da bi mu vzeli tajna državna pisma, za katere so zvedeli. A to se jim ni posrečilo.

Leta 1848 je bilo skoro za vso Ev-ropo viharno in polno prevratov. V fe-bruarju je izbruhnila v Franciji revolu-cija in takoj nato so nastali tudi v Avstriji nemiri. Preteči nemiri so pri-silili cesarja Ferdinanda I., da je maj-nika odpotoval v Inomost. Vzdignila se je tudi Ogrska in pod vplivom Lajoša Košuta je v vsej Transilitaniji vrel. Doseči je hotel ločitev Ogrske od Av-strije.

Hrvaški ban Jelačić je začel v sep-tembru vojno proti Ogrm, ki so si ho-teli podjarmiti vso Hrvaško in Slavon-sko. Pri nekem boju nacionalne garde na Dunaju s priprostimi ljudstvom je bil 6. oktobra umorjen vojni minister Latour in dan pozneje se je ves dvor umaknil z Dunaja, kamor se je vrnil cesar že avgusta, v Olomuc. Dne 30. ok-tobra pa se je revolucionarni Dunaj moral podati Windischgrätzovim čet-am. Vode revolucije, Messenhauer, Becher, Jelinek in Blum so bili ustrel-jeni. In 2. decembra je odložil cesar Ferdinand krono in njegov 18letni ne-čak naš presviti cesar Franc Jožef I. je zasedel prestol Habsburžanov.

4. marca 1849 je podelil cesar usta-vo za skupno Avstrijo, ki je združevala tudi Ogrsko. A revolucionarni ogrski državni zbor je odgovoril 14. aprila s

tem, da je odstavil habsburško-lotarín-sko dinastijo in razglasil Ogrsko za sa-mostojno državo z guvernerjem Košu-tom.

V Ogrski je vladala vojna. Ban Je-lačić, ki je 11. septembra 1848 z 40.000 možmi prodril v Ogrsko in je pomagal zavzeti Dunaj, se je bojeval z Ogrji pri Schwechatu. Imenovan za feldcajgmaj-stra je potisnil Ogre čez Francev kanal v komitatu Bašo-Bodrog, a je bil dne 14. julija 1849 pri Hegyesu premagan od Perczela.

Cesar Franc Jožef je že v majniku 1848 poklical Ruse na pomoč in car Ni-kolaj je poslal z generalom Paskievi-čem 90.000 mož, ki so pod Gorgejem strli ogrsko silo pri Vilagošu 13. avgu-sta. Revolucija je bila s tem zatrta in Ogrska je bila dodeljena kot kronovina skupni državi.

Bilo je na večer 27. avgusta 1849, ko je stala straža cesarske vojske, ki je oblegala mestoce Rab, na zelo samot-nem kraju. Bil je oni mladenič, ki je razkrinkal Ogra v kleti Jure Dragića. Vsled iskrene domovinske ljubezni je vstopil prostovoljno med vojske. Mladi bojevnik je stal ob robu grmovja, ki je obrobilo globok jarek. Naslonjen na puško je stal mladenič in — jokal.

Krčmar Dragić mu je pisal, da je bilo njegovo dekle s silo odpeljano iz gradiča in da je vse poizvedovanje brezuspešno. Ubogi dečko je obupaval vsled izgube drage mu osebe, zlasti še, ker ni vedel ničesar o njeni usodi. Sta-ti je moral tu na straži, izpolnjujoč tr-

velja kot eden najboljših čeških dirigentov in ima za seboj častipolno preteklost. Sam priznan češki komponist je gospod Hladrda mož velike ambicije, ki ima resno voljo in vso sposobnost slovensko opero in opereto vzdržati na listi višini, ki jo je zavzela pod vodstvom mojstra Talicha. Drugi kapelnik gospod Ferdo Herzog, mlad Slovenec, je praški konservatorij absolviral s prav dobrim uspehom in bo nedvomno sčasoma postal odličen gledališki prvi kapelnik-domačin. Novoangažirani operni in operetni režiser gospod Rudolf Fejfar, je izborni pevec, baritonist, rutiniran igralec ter velenobrazen in spreten režiser z velikim repertoarjem. Primadona gđc. Elza Orlova, temperamentna mladenka nenavadno lepe in elegantne zunanosti, je prešlo sezono z velikim uspehom pela na gledališču v Ustju ob Labi. Kritika upravičeno hvali njen izredno lepi in obsežni zvonki glas in njeno elegantno igro. Za slovensko gledališče pomenja gđc. Orlova nedvomno prav srečno pridobitev, vredno vrstnico najboljših pevk, kar jih je doslej štela slovenska opera. — Mladodramatska pevka gđc. Jana Richterjeva, lepa, mlada, zelo simpatična Čehinja, ima kaj prikupen, dobro šolan glas z lahkotno višino in zelo lepo koloraturo in je obenem vrla in temperamentna igralka. — Novoangažirana subreto gđc. Jožo Fanta, mlado pevko jako obsežnega, polnega, krepkega in prikupljivega glasu, odlikujejo vse vrline rojene subrete, ki ima najlepšo bodočnost. Lepa, elegantna zunanost se pri nji družijo z neugnanim temperamentom in očarljivo - efektivno, neprišljeno igro, tako, da ni dvoma, da bo slavno občinstvo tudi novo subreto mahoma vzljubilo. — Za slovensko gledališče angažirani operni tenorist Jožef Drvota, bivši član Vinohradskega divadla, mlad pevec, izvanredno lepega glasu, čedne zunanosti in neprisljane igre, je še nedavno praško, muzikalno razvajo občinstvo kot vojvoda v »Rigolettu« tako očaral, da so bili vsi listi polni navdušene hvale in da so ga Čehi primerjali s svetovnoslavnim tenoristom Carussom. Torej je brez dvoma, da si je slovensko gledališče v gosp. Drvoti zagotovilo pevca, kakršnih je bilo na našem odru le redkokdaj slišati. — Za manjše tenorske partije je nanovo angažiran znani pevec-domačin gosp. Leopold Kovač. Za manjše baritonske partije pa gospod Franc Rus, ki ga ima sl. občinstvo kot bivšega člana slovenskega gledališča še v najlepšem spominu. — Gđc. Roza Peršljeva, doslej član opernega zbora, je spričo svojih bogatih pevskih kvalitiet letos angažirana kot solistinja za manjše mezzosopranske partije. Ker je intendantica poleg pravkar navedenih novih moči reangažirala vse najboljše lanske moči (gg. Križaj, Bukšek, Povh) in gospoda Bohuslava ter v svoj pevski zbor odbrala samo najzanesljivejše, dobro izsolane pevke in pevce, ji ne bode težko tudi zares izpolniti, kar je glede letošnjih glasbenih uprizoritev obljubila. Kot stalnega gosta si je vrhutega zagotovila gospo Otahalo, koloraturko, o kateri je najznamenitejši češki glasbeni kritik E. Chvála pisal, da so Čehi v njej dobili svojega slavčka.

Kakor je intendantica z vso vestnostjo poskrbela za odbrano pevsko

osobje, tako je tudi dramsko osobje sestavila na način, ki omogoča vzorne uprizoritve. Ohranila ni samo najboljše domače moči, stebre slovenskega gledališča (dame B. Bukšekovo, Avg. Danilovo, Vero Danilovo, J. Gorupovo, P. Juvanovo, P. Srečnikovo, gospode R. Bukseka, A. Danila, F. Habiča, J. Križaja, J. Molka, B. Pečka, J. Povheta, M. Skrbinska, J. Štruklja, A. Verovška), marveč zopet pridobila gospo Josipino Kreisovo in gospo A. Šetřilovo, gospoda Fr. Buholcslava in g. E. Groma, poleg tega pa nanovo angažirala gospoda Josipa Fišerja, inteligentnega, elegantnega in priznane izbornega igralca-ljubinca in si v njem zagotovila modernega in rutiniranega režiserja najodličnejših kvalitiet. V g. Valu Bratini, ki je bil, rodom Slovenec, prešlo sezono član tržaškega slovenskega gledališča, je pridobila ambiciozno novo domačo moč. Tako more intendantica tudi glede dramskih uprizoritev v bodoči sezoni z vso pošteno resnobo obljubiti najboljše uspehe z zavestjo, da se ji ne bo moglo očitati, da je obetala več, nego je mogla držati.

Ker je poleg tega repertoar sestavila tako, da pride prav vsak okus v najzdatnejši meri na svoj račun, upa za trdno, da se bode slavno občinstvo njenemu vabilu na čim najštevilnejše udeleževanje njenih gledaliških prireditve drage volje odzivalo in ji na ta način pomagalo srečno prebiti letošnjo prehodno sezono in slovenskemu gledališču zagotoviti trajen obstanek.

V izložbah Češarkove trafike v Šelenburgovi ulici in pri knjigotrcu L. Schwentnerju v Prešernovi ulici je razstavljenih nekaj fotografij letošnjih članov slovenskega gledališča. Izrečno pripominjamo, da niso razstavljeni vsi solisti (pevci kakor igralci).

Dr. KREK:

Socialno zavarovanje.

Pretekli teden je bil odločilen za usodo socialnega zavarovanja. Prvi oddelek, ki so v njem temeljne določbe je bil na vrsti. Zdaj je dovršen in zanesljivo lahko trdim, da ga ni nobenega večjega prepornega vprašanja več, in da je torej v pododseku zagotovljena rešitev vladnega načrta.

S tem seveda še nismo na suhem. Naše delo, ki bomo zanj rabili še precej sej, mora priti v odsek, od tam v poslaniško zbornico; zadaj pa čaka še gosposka zbornica, ki ima včasih tudi svoje muhe, zlasti kadar gre za to, da bi bilo treba šteti borzni in grajščinski gospodi kak groš več. Člani pododseka smo edini v tem, da se ne sme, vsaj zdaj ne, strankarsko politično izrabljati, kar sklepamo. Tak zakon ne more prineesti vsacemu vsega in zato je po znani metodi posploševanja, ki jo dnevno strankarsko časopisje tako pridno goji, silno lahko primerno dokazovanje, da temu ali onemu sloju ne prinaša ničesar, in da je vsled tega zanič. V gospodarskih zakonih mora vladati kompromis, če se hoče uspešno naprej. Soc. zavarovanje je klasičen dokaz za to. Soc. demokrati imajo svoje zahteve, obrtniki svoje, delodajalci svoje, kmečki stan tudi svoje. Skozi tako ploho ne prideš, če ne razpneš dežnika, ki se mu pravi kompromis. V tem oziru smo dozdej res s skupnim

sodelovanjem dobili pravo pot in zato smo srečno izvozili mimo čeri in peševja. Ob tako nevarni vožnji pa ne sme biti viharjev, drugače kljub najboljši krmarjevi volji barka pride v nesrečo. Ti pa morejo še priti. Če prične zdaj časopisje raznih strank kričati na naše delo in pridušati svoje poslane, naj stopijo na plan, se utegne vse pokazati. Javno mnenje ni sicer največkrat družega nego vremenska epizoda, vendar pa ni nobenega revmatičnega organizma tako občutljivega za vremenske izpremembe, kakor je poslanec, ali stranka, ki nima trdnih tal med volivci. Nepopularnosti, četudi le trenutne, se ta gospoda bolj boji kakor smrtnega greha. Zdaj je še mirno, toda naj le piči muha ene komu neprijetne določbe v naših dosedanjih sklepih kako bojvito srce, pa lahko oteče vse naše delo in za strankarsko časniskim zastupljenjem pogine.

Imeli smo zlasti ta-le velika preporna vprašanja:

1. Ali naj se uvede v Avstriji starostno zavarovanje, ali starostna prekrbja tudi za obrtnike in kmete? Ogromna večina v pododseku se je izrekla za zavarovanje, dasi se je nekaj časa zdelo, da poljske ljudske stranke boj proti zavarovalnemu načelu zanese tudi med nemške nacionalce zmedo. Še le, ko smo se izrekli za zavarovanje, smo stopili na stališče vladne predloge in omogočili na njem daljnje posvetovanje.

2. Ali naj se združi riziko delavskega starostnega in onemoglostnega zavarovanja s starostnim zavarovanjem samostojnih obrtnikov in kmetov? Tu je bila huda vojska, ki so pri nji soc. demokratje, zakleti na ločitev, trdo branili svojo zahtevo. Čimbolj se je pa pojasnilo, da pri soc. zavarovanju strankarsko-politično ne bo kaj iskati, tem bolj so stopili na vrh neizpodbojni dokazi, ki govore za riskno skupnost. Pojem samostojnega človeka je pri nas vendarle v prvi vrsti fiskalnega značaja. Obrtni list in zemljiška pola ne zadržujeta niti kosca kruha; tisti, ki ju ima, je velikrat na slabšem od tistega, kateri jih nima. Naša mati so često ponavljali, da gredo pri ti priči tožit na veliki pečat človeka, ki bi jim podaril zadolžen grunt. Mali obrtnik tudi marsikje strada, četudi ima v romu svoj obrtni list obešen na steni. In kolikrat morajo tako zvani samostojni ljudje iskati zasluzka med delavci? Tukaj hoteti najti ostre ločitve, je jalova. Naš pododsek se je izrekel za skupnost in s tem je bilo drugo nevarno vprašanje rešeno.

3. Kakšna bodi krajevna podlaga zavarovanja? Soc. demokratje so se tu zakleli na bolniške blagajne; seveda so pa sami morali priznati, da sedanje bolniške blagajne, ki jih je precej več nego polovica slabo oskrbovanih, niso za to. Vsled tega so zahtevali naj se vse obratne, zadržne in društvene bolniške blagajne ukinejo, in uvedejo samo velike okrajne blagajne z najmanj 500 člani. Ta reč pa ne gre. Socialno zavarovanje ni izpeljivo proti odporu delavcev, ni pa tudi, če se mu vzajemno upro podjetniki. Ti pa ne puste obratnih blagajen, vsaj zdaj še ne, pod nobenim pogojem. Torej s preosnovno bolniških blagajen, da bi mogle krajevno nositi socialno zavarovanje, ni nič. Zato ne kače drugega, nego sprijazniti se z vladnim predlogom, da se osnujejo v ta namen okrajni uradi, kjer se

bodo zavarovanci oglašali, vodila evidenca, predpisavalo in sprejemalo plačevanje za vse tri panoge zavarovanja in sploh krajevno vodila cela reč. Taki uradi bodo tudi zato velike važnosti, ker se bo pri njih dobila podlaga za zanesljivo delavsko statistiko in s tem zlasti za to, da se vzame v pretres pereče vprašanje zavarovanja za brezposelnost. Dolgo nam ni šlo v pododseku skupaj. Nazadnje smo pa vendar prišli do sklepa, da smo potrdili okrajne urade, obenem pa dali vladi pravico, da velikim, dobro vojenim bolniškim blagajnam do preklica pusti oglaševanje, evidenco in predpisovanje plačil za bolniško zavarovanje.

4. Še ena reč nas je precej mudila: Ali bodi zavarovanje izročeno državi, ali avtonomnim zastopom. Na Nemškem ima vse država v rokah; zato so se tudi pri nas dobili ljudje, ki so to priporočali in sicer z veliko strastjo. Mi smo se odločili za avtonomijo in smo pri tem glede na sestavo odborov, ki naj vodijo okrajne urade, znatno zboljšali sklepe zavarovalnega odseka prejšnje zbornice. Načelo proporcionalnih volitev, ki se je prej zahtevalo v vsakem slučaju, smo pa uveljavili samo fakultativno.

Manjših vprašanj, ki smo se praskali ob njih, je še več n. pr. zahteva zdravnikov, naj se obvezno bolniško zavarovanje znatno omeji, dalje olajšanje zavarovalne dolžnosti za kmečke sinove in hčere, zavarovanje užitarjev itd., a tudi tu smo je dozdej srečno izvozili. Bog daj sreče še z naprej!

Tedenski pregled.

Cesar Franc Jožef je 26. t. m. sprejel v avdienci kranjskega deželnega glavarja dr. Ivana Šustersiča, ki se mu je zahvalil za imenovanje za kranjskega deželnega glavarja. Vlada je bil izredno milosten ter se je zelo zanimal za deželna dela v povzdigo gospodarskega blagostanja in zlasti za osuševalna dela na ljubljanskem barju. — Dne 24. t. m. ste na Dunaju pričeli zborovati ob delegaciji — avstrijska in ogrska — da rešite skupni vojni proračun, proračun zunanjega ministrstva in druge skupne državne stvari. Delegaciji je slovesno sprejel cesar Franc Jožef, ki je v svojem prestolnem govoru poudaril, da je naša država v prijateljskih zvezah z vsemi velevalstni in se vedno trudi za ohranitev splošnega miru. Zanimivo je bilo poročilo zunanjega ministra Berchtolda, ki je odkrito priznal, da je vsled nemirov v Turčiji položaj na Balkanu jako napet in bi znal izbruhniti vojni požar. Zato treba, da naša država na kopnem in na morju na vse pripravljena. Tudi cesar se je neki nasproti predsedniku avstrijske delegacije, Dobernigu, izrazil, da »so sedaj jako težavne razmere«. Istrski delegat profesor Spinčić je 26. t. m. v delegaciji temeljito posvetil v jugoslovanske, zlasti hrvaške razmere ter opozorjal, kako nevarno je za državo, ako z večnim zatiranjem spravi Jugoslovane v sovražno razpoloženje nasproti sebi. Govor je napravil tak vtis, da je zunanji minister Berchtold prosil delegata Spinčića, da mu natančneje poroča o jugoslovanskih razmerah. — Dne 24. t. m. se je po vsem Slovenskem slovesno obhajala 50letnica našega največjega vzgojitelca in narodnega buditelja, lavantinskega kneza in škofa Antona Martina Slomška. — Zakon o izboljšanju pašnikov na Kranjskem je dobil Najvišje potrdjenje. — Deželna vlada kranjska je razsodila, da je načrt deželnega odbora glede izrabe Save za dobavo električne moči pri Medvodah narodnogospodarsko važnejši od načrta, ki ga je predložila družba Leykam-Josefstal. — Za Gorisko je vlada dovolila 70.000 K brezobrestnih posojil vinogradnikom, dežela pa 50.000 K. — Slana je po ljubljanski okolici napravila mnogo škode, zlasti na ajdi. — Pri dopolnitvi deželnozbornski volitvi iz mestne skupine v Ljubljani sta zmagala liberalca profesor Reischer in znani tržni nadzornik Ribnikar. — Umrli so: pisatelj Pavel pl. Radics, gostilničarka gospa Alojzija Antonija Plankar v Ljubljani, trgovec s sadjem g. Anton Komjanc v

do dolžnost vojaka. Izprosil si je ta oddaljeni prostor, kjer je z solzami lajšal duševno bol, ne da bi se mu bilo tega sramovati.

Nenadoma je zavpil mladi vojak z grgrajočim glasom in v tistem trenutku je tudi že ležal. Spretna roka mu je vrgla zanjko okrog vratu in ko se je mladenič nekoliko zavedel, opazil je štiri temne postavbe, ki so se sklanjale nad njim.

»Geslo ali smrt!« zasikalo mu je na uho in štiri roke so mu davile vrat. »Nobenega glasu — če ne ...« zarenči nekdo izmed napadalcev in mladi vojak zatrepče: »Ti si, izdajica!« Trudoma je zašepetal. Spoznal je črnobradca.

»Ti — moj ptiček?« začudi se ta. »Ali te zopet slišim krotati? Geslo je sedaj naše. S tem imam še poravnati star račun. Kako srečen slučaj!« šepče v divjem veselju.

»Čuj, dečko!« zagodrnja mladeniču. »Tvoje dekle sem jaz ugrabil iz maščevanja in jo dobro varujem. Golobčica me zametuje — a mora biti moja, ako mi ne poveš gesla. Ti pa moraš umreti. Imenuj geslo — v pol uri vrnem dekle. Za njeno opremo hočem jaz skrbeti. Govori!«

Mladi vojak je strmel izbuljenih oči v temne postavbe. Videl je prizor minulega popoldneva, ko je mladi cesar jahal med vrstami navdušenih voja-

kov, katerih srca si je na mah pridobil. In ko so 19letnega cesarja pozdravljale veselo vojne čete, je zadel njega, ubogega vojaka, hvaležen pogled cesarjevih oči. In ta pogled je v njem še bolj utrdil ljubezen do domovine in iskreno udanost mlademu vladarju. In sedaj naj bi ga izdal? Plačilo — sreča na strani njegove izvoljenke.

Pa bo mogel uživati srečo, ki si jo bo pridobil tako sramotno? In more sploh Hrvat izdati svojega vladarja in prelomiti prisego? Njegov narodni ponos se je protivil temu, trenutek je še trajal boj med ljubeznijo in dolžnostjo, potem reče hropeče, a odločno: »Hrvat ne izda svojega kralja! Na pom ...!«

Mladeničev klic na pomoč je zamrl s tihim grgranjem; meč, dve sablji in bajonet je prebodlo njegove junaške prsi. Mrtvo truplo so zavlekli morilci v globoko lužo in izginili brez sledu v temno noč.

Drugo jutro se je začel boj z Ogri. Po hudem klanju so cesarski zavzeli mesto Rab.

Navdušeno pozdravljen od zmagovalnih čet je jezdi mladi vladar po bojnem polju. Ni slutil, da ravno tamkaj mimo, kjer je ponoči žrtvoval mladenič v vroči ljubezni do njega in domovine svoje življenje.

Roža svetla.

Angleški spisal H. R. Haggard.

(Dalje.)

Predno pa je Wulf mogel dati odgovor, ki mu je bil očitno prišel na misel, začuli so glas počasnih korakov, zavese pri vratih so se razgrnile in visok, plemeniti vitez je stopil v malo sobico. Mož je bil že v letih, vendar je bil videti starejši, nego je bil v resnici; žalost in bolezen sta ga postarali. Sneženobeli lasje so se mu valili po rame-nih, obraz mu je bil blede, njegove poteze stroge, resne, pa fine in navzlic razliki po letih čudovito podobne potezom njegove hčere Rozamunde. To je bil namreč njen oče, sloviti lord, sir Andrej D'Arcy. Rozamunda se je obrnila, pripognila proti očetu koleno na čuden, jutrovska način; Wulf se je priklonil z glavo, Godvin pa je vzdignil svojo roko v pozdrav, kajti njegov vrat je bil še preveč trd, da bi se mogel gibati. Starec se je ozrl nanj in ponos mu je sijal iz oči.

»Kakor vse kaže, boš torej živel, vnuk moj,« je rekel, »in zato dajem hvalo Delivcu življenja in smrti, kajti, pri Bogu, hraber junak si, vreden otrok krvi Normana D'Arcyja in Soksonke Ulnine. Da, eden najboljših izmed njih.«

»Ne govorite tako, stric,« odvrne Godvin, »saj tukaj stoji eden, ki je hvala še bolj vreden,« in potkal je s svojimi suhimi prsti Wulfa po roki. »Wulf je bil, ki me je rešil skozi vrste sovražnikov. Spominjam se, kako me je dvignil na konja ter mi velel oprijeti se grive in sedla. Spominjam se naskoka, s katerim je prodiral med sovražniki in njegovega bojnega klica: Srečaj D'Arcyja, srečaj smrti, spomnim se še, kako so se zablistali meči okoli naju, zatem pa se mi je stemnilo in vladala je zame črna noč.«

»Dal Bog, da bi bil mogel biti zra-ven, da bi bil vama pomagal v boju,« je rekel sir Andrej D'Arcy in stresel s svojimi sivimi lasmi. »Otroka moja, hudo je biti bolan in star. Hlod sem, nič drugega kakor trohlen hlod. Pa vseeno, ako bi bil vedel —«

»Oče, oče,« je rekla Rozamunda ter ga objela s svojo belo roko okoli vratu. »Ne smeš tako govoriti. Svoj del si pošteno dovršil.«

»Da, svoj delež, ali rad bi storil več. Oj, sv. Andrej, prosí zame, da bi mogel umreti z mečem v roki in bojnim klicem naših pradedov. Da, da, tako, ne kot postaran bojni konj v svojem hlevu. Pa, oprostite mi, ali zares vaju zavidam, otroka. Da, ko sem vaju našel ranjena, bi se bil kar zjokal od jeze, ko sem pomislil, da se je mogel

Pevni. gospa Ana Voglar, učiteljova soproga na Vidmu ob Savi, gospa Justina Remić, tovarničarica v Ptuj, trgovec z živino Boštjan Oberhammer v Velikovecu, trgovec Ivan Gartner v Celovcu, v Novem mestu gospa Ivanka Germ, mati župnika Mateja v Železni Kaplji na Koroškem in profesorja Josipa na novomeški gimnaziji. — Utopila se je iz neznanega vzroka v morju pri Dubrovniku Dolenjka Franca Ilija iz župnije Buče. — Zmrznil je na gori Sv. Uršule pri Slovenjgradcu drvar Gutnik v visokem snegu. Bil je baje pijan. — Dominik Polc, mesar, rojen v Judenburgu, pristojen v Gorje na Kranjskem, je ponoči od 12. do 13. t. m. umoril in oropal pri Judenburgu konjskega trgovca Franca Schwarzja iz Frensen na Gornjem Stajerskem. Trgovec je imel pri sebi okrog 2000 kron denarja. Polca še niso dobili. Dolže ga tudi, da je umoril in oropal živinskega trgovca Morila iz Predlga pri Gradcu. — Strahovit vihar, kakor ga ne pomnijo že pol stoletja, je na Japonskem in Kitajskem porušil na tisoče hiš ter potopil mnogo ladij. Skoda je velika. Tudi človeških žrtev je zelo mnogo. — Silen gozdni požar divja ob sibirski železnici v guberniji Perm, na meji med Evropo in Azijo. Železniški promet je ustavljen; v požaru je našlo smrt 20 kmetov. — Hudo zimo nam letos prerokujejo vremenski preroki.

Godovi prihodnjega tedna.

29. septembra, nedelja, 18. pobinkoštna. Mihael.
30. septembra, ponedeljek: Hieronim, spoz.
1. oktobra, torek: Ramigij, škof.
2. oktobra, sredo: Leodegar, škof.
3. oktobra, četrtek: Kandid, mučenec.
4. oktobra, petek: Frančišek Seraf.
5. oktobra, sobota: Placid in tovariši.

Idrijske novice.

1. Občinska seja je bila dne 26. septembra zelo živahna. Saj je pa tudi že precej časa ni bilo. Nekaj podatkov iz te seje bo zanimalo ne samo domačine, ampak gotovo tudi tega in onega izven idrijskega okrožja.

2. Naknadni krediti so že priglašeni. Ko je bilo nekaj oseb sprejetih v občinsko zvezo in je bil samo za Nimrode zanimivi razgovor o lovski zakupnini izvršen, je prišla na vrsto kočljiva točka: z ne posebno vabljenim naslovom: »Dovolitev naknadnih kreditov za popravilo cest, razširjenje in popravilo podvodov in prispevek ubožnemu zakladu«. Da se luknje zamaže, treba bi bilo 14.800 kron. Je že nekaj! Zato bi bili odborniki S. L. S. radi dobili odgovor na ta-le vprašanja: Ali je denar, za katerega se prosi naknadni kredit, že izrabljen? Ali se rabi denar, da se dovrše ona dela, katera so bila vzeta v proračun, a se radi pomanjkanja sredstev še niso mogla izvršiti? Ali so se pa morda izvrševala dela, ki niso bila proračunana in je zato zmanjkalo denarja za proračunana dela, za katera županstvo sedaj prosi naknadnega kredita? — Jasnega odgovora ni bilo. Zato so odborniki S. L. S. glasovali seveda proti vsakemu naknadnemu kreditu, ker je deželni odbor že opetovano naročil, naj se drži županstvo proračuna. To je popolnoma pravilno. Živimo od tega, kar imamo! V kratkem bo razgovor o proračunu za leto 1913. Tam naj županstvo govori, kaj name-rava graditi prihodnje leto, s čemur bode zadovoljno prebivalstvo, ker je čas za nove zgradbe in odločljiva popravila za letošnje leto že potekel. Čisto prav je bilo, da naših mož ni omajal tudi posredovalni predlog, naj se prosi deželni odbor, da dovoli predlagani kredit 14.800 kron. Napravimo enkrat pošten račun, potem se pa tiste-ga držimo!

vršiti tak boj komaj par ur daleč od svojih vrat, ne da bi bil jaz zraven.»

»Jaz ne vem ničesar o vsem tem,«

je rekel Godvin.

»Ne, ne; saj si ležal v nezvesti skora cel mesec? Rozamunda pa ve in ona ti pove vse. Govori, Rozamunda. Ti, Godvin, pa leži in poslušaj.«

»Zgodba je vajina, bratrance moja,« je rekla Rozamunda. »Vidva sta mi velela skočiti v vodo, in vanjo sem vzpodbodla sivca; globoko sva se pogreznila, tako da so se mi valovi zgrnili nad glavo. A hitro sva se rešila iz valov, plavalva sva urno zopet na drugo stran. Plaval je konj malo postrani vsled pritoka, tako da sem videla vse, kar se je godilo na pomolu. Videla sem sovražnike, ki so hoteli nad vaju, a padali pod vajinim mečem, videla sem, kako sta jih napadla in se zopet umaknila. Zdelo se mi je tudi, bila sem že precej oddaljena, da je Wulf dvignil Godvina v sedlo — vedela sem, da mora biti Godvin, kajti posadil ga je na vranca — in zdirjala sta po pomolu ter izginila.

Tedaj sem bila že blizu druge, varne strani; sivec je začel omagovati in se potapljati globoko v vodo. Pa vzpodbujala sem ga, tapljala ga po grivnatem vratu in po kratkem oddihu se je zagnal dalje skozi blato in tako konečno srečno dospel na suho. Bil je utrujen, da je glasno dihal, a ko sem opazila, da so sovražniki z namenom, da bi hoteli za meno, odvezovali čoln, pogrnala sem konja z vso silo in prišla

3. Dajmo vsakemu, kar mu gre! Odbornik S. L. S. Jakob Kavčič je predložil naslednjo interpelacijo: Naše mesto Idrija zahvaljuje državo za pre-mnoge dobrote. Prebivalstvo se živi po velikem delu od eraričnega rudnika, imamo ljudski šoli, kateri vzdržuje erar, državno realko, kjer posebno vidimo, kaka dobrota je za mesto, da je v državni upravi, ker bi mesto brez visokih doklad ne moglo vzdrževati zavoda — do malega vse živi pri nas od c. kr. erarja. To je mestno županstvo doslej tudi vedno vpoštevalo ter se v ta namen udeleževalo javnih državnih slovesnosti. Zlasti ob rojstnem dnevu našega cesarja Franca Jožefa I. je izkazovalo tudi naše županstvo vedno veselje s tem, da je razobešalo 18. avgusta z občinske hiše zastavo. Letos županstvo tega ni storilo, dasi ob raznih prilikah to še vedno dela, na primer 1. majnika. Prosim gospoda župana da blagovoli pojasniti, zakaj je dne 18. avgusta opustil starodavno navado in ni dal razobešiti z občinske hiše zastave.

4. Umesni predlogi sprejeti. Na zgoraj navedeno interpelacijo ni bilo odgovora. Sprejet pa je bil po kratkem prerekanju naslednji predlog, ki ga je stavil odbornik S. L. S. Leopold Troha: Dnevi, ob katerih je razobešiti zastavo raz občinsko hišo, so sledeči: 1. Praznik sv. Rešnjega Telesa, na dan svetega Ahacija in rojstni dan našega vladarja. 2. Kadar poseti mesto Idrija kak član cesarske hiše ali kak višji cerkveni, vojaški ali civilni dostojanstvenik v javnih opravilih. 3. Kadar se kako društvo korporativno z zastavo udeleži obhoda po mestu.

5. Tajna seja je sledila javni. Na rešetu so bile dijaške podpore. Razgovor je bil tudi o zadevah, ki bi jih tudi v velikih mestih ne trpeli. Gotovo bo tudi tukaj županstvo napravilo red!

6. Birma se je lepo izvršila. Ob sprejemu je bila zastopana c. kr. rudniška direkcija po dveh svetnikih. Birmanec je bilo 618. Na Vojskem je bilo birmanih 94, v Godoviču 165 otrok.

Tržiške novice.

7. Umrla je g. gostilničarju in cerkvenemu ključarju Antonu Jeglič ljubka hčerka štiriletna Micika za vratno boleznijo. Žalujoči rodbini naše so-čutje!

8. Poroka. V ponedeljek sta bila poročena v župni cerkvi g. Pavel Bohinec z gđco. Viktorijo Bahum, hčerko gostilničarja na Skali. Bilo srečno!

9. Redna predavanja se bodo pričela v društvu sv. Jožefa prihodnji torek ob 8. uri zvečer. Kot prvi bo predaval g. abiturient Vinko Tavčar o slavnem lavantinskem knezoškofu M. Slomšku. Predavanja se bodo vršila vsak torek. Vabimo vse prijatelje in somišljenike, komur je mar izobrazba, k tem predavanjem, ki bodo obdelovala vsakovrstno tvarino. — »Čebeliča« bo poslovala vsak torek po predavanju. — Istotako se bo ob torkih vršilo tudi vpisovanje v Jugoslovansko Strokovno Organizacijo, ki vrlo dobro napreduje po številu članov in članic.

10. Prvo skioptično predavanje o evharistiji je bilo minulo nedeljo. Krasne slike o sv. Rešnjem Telesu nam je zelo

poljudno razlagal g. Kaplan Čadež. Občinstva se je nabralo lepo število. Ob-ljubljeno nam je skioptično predavanje o letošnjem dunajskem evharističnem kongresu, kakor hitro bo mogoče do-biti primerne slike. Ker se za ta preda-vanja ne izdajajo posebna vabila, se bo vsako posebej naznanilo na črni deski ki bo visela na kaplaniji ob nedeljah in pa v »Slovencu«, ki se prodaja v tr-govinah Mally in Gregorec.

11. Srečke »Slovenske Straže« se še vedno dobivajo v društvu sv. Jožefa. Ena srečka stane samo 1 K. Z ozirom na narodno korist in na lepe dobitke, bi bilo želeo, da se kmalu pokupijo.

12. Dvojna mera. V tukajšnjih štiri-razrednicah se je letos zopet vpisalo ogromno število učencev in učenk, v prvi razred nad 130. Šolskih sob primanjkuje in zato morata imeti prvi in drugi razred samo dopoldanski pouk. Na nepotrebnih nemških šoli se je vpisalo samo šest otrok, in vendar so za-čeli zidati novo nemško šolo za to pe-ščičo otrok, izmed katerih jih je polo-vica slovenskih. Skrajni čas je, da se zganeta novi občinski odbor in krajni šolski svet ter ukreneta vse potrebno, da se tem škandaloznim razmeram na-pravi konec. Za petsto slovenskih otrok, ki pohajajo v slovensko šolo je treba tudi primernih prostorov. Šola ne sme biti nikaka pastorka.

13. Oh ta draginja! Tako so vzklikali rdečkarji pri zadnjih državnozbornih volitvah. Ti preklicani klerikalci so jo naredili, tako so povdarjali. Sedaj je menda ta draginja v Tržiču že odpravljena. V dokaz so nam neprestane ve-selice s plesom in godbo. Nedavno je bila neka veselica v gornjem delu trga in sodrugi so se vračali zjutraj ob treh in še pozneje domov. Gotovo so pregnali ta dan to presneto draginjo, in s tem žal izgubili enega glavnih »šlagerjev«, s katerim so agitirali proti »klerikal-cem«. O drugih zanimivostih nam je objavljeno daljše poročilo.

»SLOVENSKA STRAŽA.«

Slomškov dar po 20 K.

104. Janko Šink v Kranju 20 K. — 105. 106. 107. Matej Šinko, bivši profesor v pokoji in župnik v Središču, v spomin 60letnice mašništva, 60 K.

Dar hranilnice.

14. 15. Hranilnica in posojilnica v Podravljah, Koroško, 50 K.

Nadalje so darovali kot Slomškov dar.

Fran Bokalj, Zajelše, 2 K. — Gre-gor Presečnik, župnik v Petrovčah, 2 kroni. — Po Josipu Plazl v Škalah, na-brano na odhodnici g. Stergerja v Ška-lah 10 K. — Alojzij Mišič, Breg, 2 K. — Darovala Polh in Jež v Trstu 10 K. — Jernej Podrečan, kaplan v Konjicah, 5 K. — Luka Kotnik ml., Dobrije, 2 K. — Nabrano po g. Juriju Skamen, Šmarje pri Jelšah, družbi v spomin 50-letnice smrti velikega slovenskega apostola Antona Martina Slomškega 6 K 60 vin. — Na Slomškovi slavnosti dne 22. septembra nabrala 8 let stara šolar-ka Slavica Pečnik v gostilni Iv. Pečni-ka v Bizeljskem, 6 K 24 vin.

Prispevek podružnic:

Podružnica v Dolu pri Ljubljani, 13 K; podružnica v Radečah pri Zi-danem mostu 25 K 10 v; podružnica v

Šmartnem pri Litiji (del čistega dobič-ka od Slomškove slavnosti) 25 K; po-družnica v Begunjah 22 K 40 v.

Iz nabiralnikov:

Po podružnici Šmartno pri Litiji, iz nabiralnika v gostilni Katarine Ro-zina, Ustije 3 K 86 v; iz nabiralnika v gostilni I. Rusa v Javorjah 2 K 50 v; po podružnici v Mengšu, iz nabiralnika v gostilni Ivana Vrhovnik 10 K 35 v.

Kjer se zbirajo Slovenci in Sloven-ke, naj se spominjajo »Slovenske Stra-že«! Občni zbor »Slovenske Straže« dne 13. oktobra v Mariboru bo dokazal, da »Slovenska Straža« zasluži zaupa-nje vseh poštenih Slovencev in Slo-venk. Prosimo vse prijatelje »Sloven-ske Straže« da v prihodnjih dneh raz-vije veliko agitacijo za srečke »Sloven-ske Straže«. Marsikje se še ni nič stori-lo v tem oziru. Hitite, kajti tudi čas hiti in srečkanje se bliža!

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 27. sept.

Naznanila predsedstva.

Za overovatelja zapisnika imenuje župan občinska svetnika Šerjaka in Milohnoja. Občinska svetnika Kristan in Elbert sta opravčila svojo odsot-nost. 4. oktobra je god Njegovega Veli-čanstva cesarja. Povabi vse občinske svetnike k sveti maši, ki bo ob 10. uri dopoldne v stolnici. Novoizvoljenim častnim članom Vaso Petričiču, Franu Doberletu in Maksu Pleteršniku so se že izročile častne diplome. V. Petričič je izročil 400 K, deželni komisar Matija Krajc ob svoji poroki pa 150 K za mest-ne reveže. Pozdravi novovstopivša ob-činska svetnika Rasto Pustoslemška in Ivana Srebota.

Nadomestne volitve v odseke.

Mesto odstopivšega obč. svetnika Detele izvoli S. L. S. v personalnoprav-ni in v šolski odsek občinskega svet-nika dr. Zajca, narodnonapredna stran-ka izvoli v obrtni odsek obč. svetnika Višnikarja, Smoleta pa v naborni od-sek. Skrutinatorja sta občinska svetni-ka Ivan Kregar in dr. Ambrositsch.

Oddaja del za zgradbo kanalov zbi-ralnikov.

Poroča občinski svetnik dr. Novak, Povabljenih je bilo 15. majnika 1912 32 tvrdk, da vložijo svoje oferte. Vložile so jih štiri tvrdke, in sicer oferira tvrdka Rella & Neffe na Dunaju 586.665 K, konsorcij Kranjske stavbinske družbe, v katerem so: Kranj, stavbin. družba, ravnatelj Ebersold in Seravallo & Pon-telo 606.000, tvrdka Scagnetti 685.665 in tvrdka Zajec & Horn 759.046 K. Poroča, da prideta v poštev prva dva ponudni-ka, ker ostali dve tvrdki izkazujeta pri-meroma preveliko diferenco. Priporo-ča, da naj se dela oddajo tvrdki Rella & Neffe, ki ima svetoven sloves, a če tega ne, rečem vsaj v Avstriji velik po-men; zgradila je veliko kanalov tudi v Ljubljani v popolno zadovoljnost, te-ga pa o konzorciju po vsej dosednji zgodovini ne morem trditi. Upoštevati se mora tudi, da je tvrdka Rella & Neffe družabnik inženir Roth, ki je izdelal za kanale projekte. Rella & Neffe izvr-ši dela v 250 dneh, konzorcij pa v 275 dneh, kar se mora tudi upoštevati.



Pr vinsk pukušen.

»Dons grem pa tud jest enkat k vinsk pukušen.« sm se namenu un četrtek, ke sm brau u »Sluvence« tist va-bil na vinska pukušna u deželni klet pud kavarna »Europa«, al kuku se ji zdey prau, ke ni neker nč zapisanga. Za kua b pa glih jest na pukušu enkat tisteh pristneh dumačeh kaple, ke se notr točjo sam za pukušna? Dons m u dišu, ke sm jedu glih ričet, ke je biu mejčkn preveč usulen.

Tku sm lezu jest srumak noir dol iz Kudeluga na Duniska cesta u do-brem mnejn, de se ga um enkat za pu-kušna zastojn naruku in s žeja za en čas du frementa pugasu.

Ke sm prštrklou dol pu štengah in ja prmahu pu klet du tistga ta douzga pudna in pugervu ud enga kelnarja, ke ma pu navad u sojmo žeulejn iz šriftam za upraut, de nej m ga natoč en glaš ta nar bulšga, ki ga maja pud streha, me pugleda debel, kokr de b še nekol nubenga čluveka na vidu:

»Ki maš pa ceglec? Ceglec dej, pa t ga um natoču en glaš!«

»Kašn ceglec? Men ni dau nubeden nubenga ceglica.«

»Brez ceglica t pa na morm vina natočt.«

»Lej ga prsmode!« zjezu sm se jest. »Pr spoud dubim zmri se le pol cegle, kedr ja upravem; ti čš mt pa že naprej ceglec, ke m še nč dau nis. Ki s pa še tu vidu? Ta peru m dej en glaš do-brga vina, pol t um dau pa ceglec; pa še tegala uš dubu, ke mam u mestn za-staulaunc marelja najn zastaulena.«

»Takeh ceglec u mi nč na nucama. Kela h kas stop, pa s jh kup ene par; če čš pit; če nečeš, je pa use glih dobi; ga uja pa druh pil in pukušal, ke ga uja pušten plačal — «

»Kua? Pukusi pa plačal! Na bod no sitn. Nuben brajnu na trge se nism nekol nubene češne al pa češpie plaču, če sm ja pukusu, pa Amba tud ne, prejšne čase, ke še ni znou cekorja de-lat! Tu je pa spet neki nouga! Še kašn reven birt nekol nč na rajta, če ga pr-nese kašn glaš za pukušna; tlela ena deželna klet pa de b bla tku umazana in pukušna, na kera šeousebi pu času-

Dela naj se odda domačim tverdkam.

Občinski svetnik Ivan Kregar izvaja: Današnja razprava je zelo važna; gre za oddajo kanalov zbiralnikov. Glede na projekte nimam ničesar pripomniti in jih klub S. L. S. z veseljem pozdravlja. O zdravstveni potrebi projekta je govoril že majnika obč. svetnik dr. Zajec. Pozdravljam projekt tudi z ekonomskega stališča, ker se bodo zbirale fekalije, ki bodo prišle v korist kmetom. Ko bodo kanali nabiralniki izpeljani, bodo gotovo tudi gospodarji starih hiš zgradili hišne kanale.

Pozdravlja zgradbo tudi, ker je letos stavbno delo v Ljubljani počivalo in bo najbrže tudi bodoče leto. V Ljubljani smo imeli čas, ko se je hitro zidalo, sedanja denarna kriza povzroča, da stavbno delo počiva. Klub S. L. S. gradnjo najtopleje pozdravlja.

Pomislike pa imamo proti proračunu. Priznalo se je, da so se med 32 pozvanimi tverdkami odzvale za oferte le štiri tverdke. Kaj je to povzročilo, ali tverdke občini niso zaupale, ali so pa izvedele, da je napravil načrte družabnik tverdke Rella & Neffe in si mislile, čemu si napravljati delo, ko ga tako najbrže tverdka Rella & Neffe dobi. Čudno je, da se večje domače tverdke, kakor Tribuč, Tönnies itd. niso odzvale na vabilo.

Ena glavnih napak je, ker ne vemo, koliko bodo načrti veljali. Stavbni urad bi se moral glede na cene vsaj nekoliko dogovoriti.

Nam bi bilo ljubo, če bi bil poročevalec navedel tudi enotne cene. Čuje se, da je eden ponudnikov pri cenah za ometez stavil za notranji ometez višjo vsoto kot za zunaj, a stavbinski urad mu je obe ceni zenačil na višjo ceno. Nadalje imamo pomisleke glede na črpanje vode. Kako se bo razločevala deževnica od talne vode? Bati se je, da se pri črpanju vode proračun pomnoži. Po drugih mestih so izkop skupno razpisali; tudi v Ljubljani se je n. pr. pri obrtni šoli skupno razpisalo, zdaj se je pa razdelilo. To zopet lahko stroške pomnoži. Drugod imajo za črpanje vode pavšal. Tverdka Čedo- vička je imela pavšala 70.000 K.

Glede na betonske pilote spominja govornik na zgradbo Jubilejnega mostu in na takratne izkušnje.

Poročevalec priporoča tverdko Rella & Neffe. Pod tako ugodnimi pogoji, kakor ta tverdka, ni mogla nobena druga tverdka oferirati. Poročevalec sam je naglašal, da je inženir Roth, ki je izdelaval načrte, sam družabnik te tverdke. Informiran je zato o najmanjših podrobnostih.

Roth, družabnik tverdke, je stavil v proračun vsoto okroglih 759.000 K, njegova tverdka pa oferira 586.665 K. Ako se torej k ponudeni vsoti računajo še kameniti izdelki, kateri znesejo okroglo 40.000 K, je okroglo 526.000 K, tako da ostane še vedno vsota med ponudeno ceno Rella & Neffe in proračunom okroglo 133.000 K. Da se par odstotkov popusti, je umevno, ta vsota pa presega 17 odstotkov.

V odseku za nadzorovanje zgradbe kanalov, tam so bili trije člani za domačijo, trije pa za tverd. Rella & Neffe.

V imenu kluba S. L. S. predlagam: 1. Oddaja zgradbe kanalov zbiralnikov naj se vrne nadzorovalnemu odseku za zgradbo kanalov zbiralnikov. Zupanu se naroča, da povabi v ta odsek strokovnjake, ki jih nominirajo

stranke. Tako izpopolnjen odsek naj poda čimprej o proračunu ter o ponudbah temeljito tiskano poročilo obč. svetu. Odsek naj zlasti do dobra prouči strokovnike in enotne cene, zlasti stroške za črpanje vode, zabijanje betonskih pilotov in drugih naknadnih del.

Odsek se pooblasti, da takoj vnovič razpiše oddajo zgradb, ako se pojavijo tehtni razlogi za to. Mora pa seveda ta korak opravičiti v prvi sledeči seji občinskega sveta.

Morebiti bo kdo mislil, da hoče s tem predlogom klub S. L. S. zavleči celo zadevo, temu pa ni tako. Saj se ta stvar lahko reši v štirinajstih dneh.

Nadalje predlagam:

2. V slučaju, da se odkloni prvi predlog, predlagam: Oddaja zgradbe kanalov zbiralnikov se odda najcenejši domači tverdk: konzorciju Kranjske stavbinske družbe, Ebersold in tverdka Seravallo & Pontello.

Klub S. L. S. zavzema stališče, da se mora predvsem na domače tverdke ozirati. Tako delajo na Dunaju, Mariboru in drugod, kjer že naprej zavrnejo ponudbe zunanjih tverdk. Tverdka Seravalli & Pontello je že 16 let v Ljubljani, kjer se je popolnoma udomačila in zgradila je veliko stvari. Pontello je bil svoj čas prvi polir pri zgradbi velikih kanalov v Bukareštu. Njegova kvalifikacija se ne more zanikati.

Če pa tudi ta predlog zavrnete, predlagam:

3. Delo se odda Rella & Neffen s pogojem, da nosi stroške za načrte g. inženirja Rotha tverdka sama.

Čuli smo, da je inženir Roth so- družabnik tverdke Rella & Neffe. Na roko so mu šli, ko je izdelaval načrte, domači inženirji. Delal je načrte v stavbnem uradu.

Končno še pripomnim, da bi nam bolj imponiralo, ko bi sedel danes na poročevalčevem mestu strokovnjak, ki ga imate v svoji sredi, ne pa današnji poročevalec. To sem omenil radi tega, ker ste se ravno vi v zadnjem času na strokovnjake sklicevali. Zakaj da ne sedi, pokaže morebiti v kratkem — bodočnost.

Dr. Triller se poteguje za dunajsko tverdko.

Podžupan dr. Triller se na vso moč zavzema za tverdko Rella & Neffe in trdi, da konzorcij ni kos tem delom. Zakaj pa vabite tverdke k ofertni konkurenci, če niso kos! Dvomi, da so v konzorciju združene tverdke sposobne za to delo. Pove tudi, da je tverdka Rella & Neffe že sklenila predpogodbe z različnimi obrtniki. Priporoča oddajo del neljubljanski dunajski tverdk Rella & Neffe.

Občinski svetnik Pammer.

Tako delo, kakor je razpisano, izvrši lahko vsaka domača tverdka, ki so ofirirale. V podrobnosti se noče spuščati. Nadzorovalni komisiji se ni niti predložilo potrebnih pojasnil. Omenja le, da se je v razpisnih zahtevah zahtevalo, da se morajo nabiralniki zgraditi v 300 dneh. V imenu Kranjske stavbinske družbe je vložil še naknadno ponudbo, o kateri se ni nič čulo. Dr. Novak: Se je prepozno vložila. Dr. Zajec: Povedati bi se le moralo. Graja, ker se dela niso razpisala javno. Konča: Ni popolnoma fair, da se tiste tverdke, ki se vabijo h konkurenci, potem ponižavajo in se jim jemlje ugled.

Električna centrala na Codellijevem svetu.

Občinski svetnik dr. Zajec: Gosпода župana sem že dvakrat prosil, da pusti izdelati načrte, da se zatvornica v Ljubljani pomakne bolj proti Codellijevemu svetu, kajti po sedanjem načrtu bi stala deželna električna centrala se na bivšem vojaškem vežbališču pri vojašnici sv. Petra. Če se zatvornica pomakne dalje, bi bila Ljubljana plovna do prisilne delavnice, če pa postavi dežela električno centralo na Codellijevem svetu, bi se rešilo 200 konjskih sil.

Občinski svetnik dr. Zajec predla- ga, da naj se tozadevni načrti napravi- jo.

Dr. Triller je v svojem govoru uda- ril na narodno struno. Odmev se je vi- del pri večini. Koliko je pa gospodom dejansko ležeče, na tem, da se varuje slovenščina, nam dokazujejo v zadevi predložene tiskovine. Niti ene tiskovine ni zapazil, ki bi bila slovensko tiskana. Nadzorovalni odsek za zgradbo kanalov nabiralni- kov sem si predstavljal drugače. Go- vornik zelo dvomi, če smo že danes upravičeni, da se zgradba teh del od- da. Dr. Triller je rekel, da je bil v odse- ku čas za pomisleke. Dvakrat smo ime- li sejo. V prvi seji se je res podrobno posvetovalo, o zadnji seji pa sami ve- ste, kako je bilo. Poročevalec je poro- čal splošno, podrobno pa ne. Ob 7. uri je moral podžupan oditi. Gospodje! Zdaj imate priliko, da naklonite zaslu- žek ljudem, ki prebivajo desetletja v Ljubljani. Ob dvanajsti uri prosi, da naj dobe delo domači ljudje! (Pritrje- vanje.)

Nadkomisar Prelovšek brani nato stavbinski urad. Pravi, da ni bilo časa preskrbeti slovenskih tiskovin. Razla- ga na dolgo in na široko, kako da so se napravljali načrti in proračuni, ki se navadno napravijo nekoliko višje. Po- ve, da je imel inženir Roth pet svojih ljudi v stavbnem uradu in da je to prav, ker so lahko inženirji stavbnega urada neposredno občevali z njimi.

Dr. Novak končno nasvetuje, da naj se dela oddajo tverdk Rella & Neffe, da naj se predlogi občinskega svet- nika Kregarja odklonijo, odobri naj se pa predlog občinskega svetnika dr. Zajca.

Pri glasovanju so bili predlogi ob- činskega svetnika Kregarja odklonje- ni. Glasovalo je za predlog občinskega svetnika Kregarja 20 občinskih svetni- kov, za odsekov predlog, da se oddajo dela dunajski tverdk Rella & Neffe, je glasovalo 21 oziroma 22 narodno - na- prednih občinskih svetnikov. Zupan izjavi, da se dela oddajo tverdk Rella & Neffe. Dr. Zajčev predlog o napravi načrtov za zatvornico se sprejme z ve- liko večino. Zupan: Kadar bodo imeli inženirji čas, se bodo načrti izdelali, a v stavbnem uradu so z delom pre- obloženi.

Oddaja ostalih d. l.

Dela za drenažne cevi za zgradbo kanalov zbiralnikov se oddajo tverdk Vidic & Comp. za vsoto 5852 K, dobava kamnitih izdelkov pa tverdk Hrašovec v Šleziji za vsoto 39.546 K 86 vin.

Občinski svetnik Pammer konsta- tira, da se je pri oddaji del za kameni- taste oddelke s kartelom pogajalo gle- de na znižanje cen in je kartel znižal ceno za 5 odstotkov. To navaja, ker se je naglašalo, da ni dostojno za občino se pogajati, v tem slučaju se je pa le

pogajalo. Ker zastopa kartel domača tverdka Vidic & Comp., predlaga, da naj se oddajo dela kartelu. Pri glasovanju je bil predlog občinskega svetni- ka Pammerja odklonjen.

Seja se zaključí, ko naznani pod- župan dr. Triller, da bo bodoča seja 8. oktobra.

ZASEDANJE DELEGACIJ.

Zunanje zadeve.

V večerajšnji seji odseka za zuna- nje zadeve avstrijske delegacije so vsi govorniki obsojali postopanje Turkov nasproti Malisorom. Popoldne je govo- ril zunanji minister grof Berchtold, ki se je zahvaljeval, ker so delegati zu- nanjo politiko blagohotno kritikovali. Glede na

razmere tripelentente

(zveza Francije, Rusije in Anglije) na- glaša, da tripelententa vzbuja zana- nje političnih krogov v višji meri, kar dokazujejo tudi razprave v delegaciji. Ne more se trditi, da bi ne imelo poto- vanje angleškega ministrskega pred- sednika v Peterburg in ruskega zuna- njega ministra na Angleško političnega značaja, a v prvi vrsti se morata ob- iska presojati s stališča mednarodne uljudnosti. Zdi se mu, da taki obiski pospešujejo smotre glede na razgovor o razmerah na Balkanu. Zdi se mu na- dalje, da ni zdaj nobenega razloga, ki bi povzročil napetost med trojevo in tripelentento. Moj predlog je namreč dokazal, da je mogoče skupno sodelo- vati vsem velevlastim na to, da se vzdrži mir.

Berchtold o svojem posredovalnem predlogu.

S svojim predlogom je nameraval skupno sodelovati z velevlastmi na to, da se vzdrži mir na Balkanu. Nisem hotel prevzeti vodstva glede na bal- kansko vprašanje, marveč da vse obla- sti skupno izjavijo, kako zagotoviti mir na Balkanu. Ker se vlade še me- sebojno pogajajo, ne morem podati na- tančnih pojasnil, in izjavim le, da gre za to, da dobimo pot, ki bo upoštevala občutljivost Turčije in po kateri se tu- di pomire otomanski narodi, da se vzdrži mir.

Laško - turška vojska.

Zahtevalo se je, da bi pritiskali na Italijo, da se konča laško-turška voj- ska. Lani smo sami iniciativno nasto- pili, da bi se sklenil mir. Tudi Rusija je v tem smislu posredovala, a radi prevelikih nasprotstev med Turčijo in Italijo se uspeh ni dosegel. Nemogoče je pa, da pritiskamo na eno ali drugo državo, ker zavzemamo strogo nevtral- no stališče in bi se tudi ne vjemalo z razmerami, v katerih nasproti obema državama živimo.

Dardanelsko vprašanje.

Rusija je izjavila svoj čas formel- no, da tega vprašanja zdaj ne izproži. Vprašanje zato zdaj tudi ni aktualno. To vprašanje tiče v prvi vrsti turške koristi, dasi ima v drugi vrsti tudi iz- recno evropski značaj. Urejeno je z mednarodnimi pogodbami, ki se brez pogodbenikov ne morejo izpremniti. Mi smo s sedanjim stanjem zadovoljni.

Tripelententa in pomorska vprašanja.

O tem, da bi bile v tripelententi združene države sklenile mornariško pogodbo, mu ni nič znanega. Kar tiče združitve francoskega vojnega brodov- ja v Sredozemskem morju, nismo vzne- mirjeni. Upoštevati se pač zelo mora, kar store zahodne velevlasti za morna- rico, in kar store, le dokazuje, da se polaga vedno večja važnost za boj spo- sobno mornarico, kateremu naziranju se tudi mi pridružujemo.

Odsek je nato po kratki razpravi odobril proračun zunanjega ministra.

ODLIKOVANI BUDIMPEŠTANSKI POLICIJSKI URADNIKI.

Mali križec Štefanovega reda je podeljen višjemu mestnemu glavarju v Budimpešti Bodi; z viteškim križcem Franc Jožefovega reda so odlikovani policijska svetnika Irmay in Gerhard, mestni glavar Szeszler in policijska nadzornika Köpsch in Pavlik, zlati za- služni križec je pa podeljen policijski- ma nadzornikoma Benitzkiju in Ger- siczu. Imena odlikovanih budimpeštans- kih policijskih uradnikov so bila več- krat ob bojih z ogrsko opozicijo v ogr- skem državnem zboru imenovana.

Ali imate že srečke „Slovenske Straže“? Naročite jih več skupaj. Srečka samo 1 K. Vrednost glav- nega dobitka 5000 K. Vrednost .: vseh dobikov 20 000 K. .:

pisih vab, de b rajtala! Tu pejd enmu drugmu praut, pa ne men!“

Tku sm se jezui, žejen sm biu pa čez dali bi; kar t res prstop ke zraven mene en gespud iz glažam in enmu ce- gelcam, in kelnar mu je prec natoču glaš du vrha.

»A takla cegalc more bt, če se če dubit en tak glašček vina?“

»Takla ja.«

»Ki se ga pa dubi?“

»Taml pa kas; kušta pa usak ce- gelc deset soldu in se dubi zajn en glaš vina, kakršenga t srce puželi. Mama sladkega ket nebeška mana, pa tud kisla, de t čeva skp uleče. Zdrau sa pa usi desetkrat bi ket Pikulituve že- lodčne kaplce.«

»Guvort znaš, prjatu, ket raztrgan dohtar. Več en zeksar za en glaš vina, ke drži sam en ohtelc, je pa use glih en lep gnar. Pu osemdeset soldu liter pijeja h večem leberaln naurdn vudi- teli na narodneh slavnasteh, kedr nar- ud rešujeja; mi kar nas je duma iz Šte- panske vasi pa na pijema tacga pijeja hvečem leberaln narudn vudite- li na narodneh slavnasteh, kedr narud rešujeja; mi, kar nas je duma iz Šte- panske vasi, pa na pijema tacga vina nubenmu nč žalga na stri, al pa de b ga prvušil kar tkula u sred tedna za večerja.«

»Nč na jamri, Pepe! Dons ga uš pa e piu, če prou ni žegnajne! Um pa jest

enkat dau zajnga! Kar kela u kot se used in mal pučak, ga um prec prne- su!“ Uguvuru me je en gespud za moj- mo hrbtam, ke ga prou res nism še soj žiu dan vidu in uleku me je za rukau h en nepultiran miz.

»Tku, Pepe, tegala uva ta peru pukula!“ je reku čez en čas tist g- spud, ke je pršou nazaj in pustavu dva pouhna glaža pred mene na mi- za. »Viš, tala je iz Gaduve peči! Če se tegala nasekaš, rataš tku hud kokr gad. Tegala na smeja preveč, hvečem tulk, kulker ga je glih za ena kurajža putreba. Pol uva pa kašnga družga; kašnga tacga, ke čluveka u dobra vo- la sprau.«

»No, ta je pa lepa!“ se uglas naen- kat en čukot mužakar iz rdečem nu- sam za mojmo hrbtam. »Ti ket napre- den Sluvene pa tlela trahtiraš Boltat- uga Pepeta, tega zagrizenga klerekal- ca iz božja kaplca, da u pol še iz večja kurajža napadu naše rodalubne dame in rodalubne prvake.«

»Kua uš ti tle guvuru! Boltatu Pe- pe je že fejsť fant in jest ga mam rad zatu, ke je spudoben člouk in nekol nubenmu nč žalga na stra, al pa de b kerkat kermu kašna krevica delu.«

»Le zaguvarji ga! A s že puzabu, kuku naše ldi usaka sebotu grize in srevar; še našeh dam na šona . . .«

»Kar mouč pa tih bod! Pepe še ni nekol reku nubenmu nč čez čast; če pa

putegne zdej tega zdej unga, pa stri tu zmeri spudobn. Zdej pa ti puglej naše časneke! Puglej »Sluvensk Narud«, pu- glej napreden »Dan!“ Kuku pa te pi- seja! Še men ket naprednake se več- krat grauža, tku namarn pišeja čez muže ud »Sluvenške Ludske Stranke« in tu brez špasa; in lažeja čezne, de me je vorkn sram. Še barabe u šnop- sarijah na guvareja med saba nekol tku grdu u soj pijanast, kokr naš časnki črn na bel tiskaja, in jest mi- slem, de sa vnder tekat trezen, kedr tu čečkaja. Al tu pa nč na pumisleš?“

»Ja, pa naš muže sa rodalubi! Puž- tuvaln rodalubi, ke se ceu soj žeulejne žrtujeja za narud in negave dubrute. Zatu je grdu, de se edn iz nh norca dela.«

»Mhm! Pužrtuvaln in nesebičn rodalubi! Dobr poješ. Sej glih Boltatu Pepe je že večkrat pupisu rodalubnast pužrtuvalna in nesebična našeh roda- lubu, in tulk je že ud te nesebičnast pi- su, de b se lohka že usakmo vosle mo- gle uči odprt; če se teb še nisa, Buh pumagi!“

»Prosm, gespud, dejva zdej rajš enga družga puskust. Tega iz Gaduve peči mama že zadost. Če ga še en glaš spijem, um prjeu tegala mužakarja tle- la za kravatic in ga um tku zmeketou, de u da sodnga dneva pounu, kdu je

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Dnevne novice.

— **Načelnik Vs. slovenske Ljudske Stranke načelniku Hrvaške Stranke Prava.** Načelnik Vseslovenske Ljudske Stranke dr. Ivan Šusteršič je poslal danes voditelju Hrvaške Stranke Prava dr. Mile Starčeviću, povodom 50letnice njegovega rojstva, naslednji slavnosti Slovenci častnega nositelja slavnega imena in drage nam tradicije. Iskreno čestitamo in želimo še mnogo srečnih let. Živela Stranka Prava in njen dični voditelj! Dr. Šusteršič. — Tudi uredništvo »Slovenca« je voditelju Hrvaške Stranke Prava brzojavno čestitalo.

— **Novi naročniki »Slovenca«**, ki se naroče na »Slovenca« od 1. oktobra do konca leta 1912., doba v odtisku vso prekrasno povest »Roža sveta«, kar jo izide do 1. oktobra. Prosimo svoje prijatelje, da agitirajo povsod za nove naročnike!

— **Dopolnilna volitev veleposestva v kranjski deželni zbor.** Pri današnji dopolnilni volitvi veleposestva v kranjski deželni zbor je bilo oddanih 49 glasov. Izvoljena sta bila soglasno knez Hugon Windischgrätz in Karol Mulley, deželni sodni svetnik v p. v. Mirni.

— **Občni zbor »Slovenske Straže«** bo v nedeljo, dne 13. oktobra, v Mariboru ter bo udeležnikom podal sliko tihga, mirnega, a velikega dela, katerega vrši »Slovenska Straža«. »Slovenska Straža« dosega lepe uspehe, ker svoje dela ne obeša na veliki zvon in se ogiba hrušča o svojem delu v javnosti. Prosimo vse podružnice »Slov. Straže«, da določijo za to zborovanje delegate in delegatince, da se tako vsaka podružnica prepriča o izvršenem delu ter doma nadaljuje s tem večjim navdušenjem delo za »Slovensko Stražo«. **Dne 13. oktobra v Mariboru! Kdor se s Kranjskega, Primorskega ali Koroškega udeleži občnega zbora, naj to takoj na dopisnici javi pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.** Vse one, ki imajo smisel za napredek našega naroda in za njegovo obrambo, ki je edino uspešna in trajna na podlagi Slomškovih načel, pa se občnega zbora ne more udeležiti, prosimo, da se z darovi spominjajo »Slovenske Straže«. **Vsak mal dar narodu po »Slovenski Straži« bo darovalcem v delih »Slovenske Straže« budil zadoščenje, da so vsak po svoji moči pripomogli Sloveniji dvigati k novemu življenju ono, kar ji je hotel zamoriti naš verski in narodni nasprotnik!**

— **Razsodba c. kr. upravnega sodišča o pritožbah dveh županov proti naložitvi glob.** Kakor je znano iz časniških poročil in iz razprav na zadnjem shodu zaupnikov liberalne stranke, je naložil deželni odbor dvema županoma globi po 200 kron zaradi očitne upornosti proti ukazom deželnega odbora. — V enem slučaju se je naročilo županu na Vačah — Antonu Zarniku — naj razglasi kmetijski poučni tečaj in razdeli, oziroma nabije lepake. — V drugem slučaju se je izdal sličen ukaz županu Nikotu Klepcu v Podzemlju pri Metliki v zadevi razdeljevanja nagrad za vzrejo mlade živine. — Oba sta se pritožila proti naložitvi glob po odvetniku dr. Francu Novaku na c. kr. upravno sodišče na Dunaju, pred katerim se je vršila ustna razprava dne 25. t. m. — Upravno sodišče je po zaslišanju zastopnika deželnega odbora dr. Pavla Valjavca na Dunaju obe pritožbi kot nedopustni zavrnilo. — Razsodba temelji na tem, da je smatrati naložitev globe za disciplinarno zadevo; nepokorščina proti nalogu, proti katerima se nista pritožila, ne spada več v pretes sodišča. S tem je na najkompetentnejšem mestu izrečeno, da je bil deželni odbor upravičen naložiti globi. Zastopnik pritožnikov, odvetnik dr. Novak, pa ima priložnost vpisati nov uspeh v svoj album, ki ga je sodeležna zlasti znamenita liberalna »Kmetiska pisarna«.

— **Ali je treba Družbi sv. Cirila in Metoda potovalnega učitelja za štajersko?** Deželnozborna volitve za štajerski deželni zbor leta 1909 so liberalce pometle s pozorišča. Da bi zopet prišli v stik z ljudstvom in pridobili nazaj nekaj mandatov, je dala Družba sv. Cirila in Metoda štajerskemu vodstvu liberalne stranke na razpolago svojega potovalnega učitelja, ki je hodil na stroške slovenskih poštovovalnih rodoljubov po Spodnjem Štajerju, da pod firmo Družbe propagira liberalizem! Rodoljubi so žrtvovali denar domovini na oltar, Družba je pa trosila tisočake za poraženo štajersko liberalno stranko! Stvar bi bila gotovo ostala prikrita, ko bi ne imeli mladini predolgih jezikov. Delovanje štajerskega potovalnega učitelja je začelo presedati nekaterim pametnejšim članom vodstva, ki so zahtevali, da potovalni učitelj posveti tudi podružnicam nekaj časa in

ne samo politiki, da bo imela tudi Družba kaj koristi od njega. Potovalni učitelj Prekoršek se je pa razburil, in je začel strastno agitirati proti »stari-nom«, ki so se ga pa na posled naveličali in mesto potovalnega učitelja za štajersko odpravili. »Dnevočci« so pa radi tega zagnali krik! Pojavila se je agitacija za naskok na Družbo. Na tihem so se pripravili, da letos pomečejo vse »stare« iz odbora in pridejo sami do krmila In zgodilo bi se bilo gotovo letos v Trstu, da bi dobili Slovenci še kako novo obrambno društvo, da se niso »starini« ustrašili in na Hribarjev predlog zopet dovolili za štajersko potovalnega učitelja. Družba bo torej zopet pričela plačevati, drago plačevati, agitatorja liberalni stranki na štajerskem. Sicer pa pravi »Omladina« št. 5, 6, str. 90., da bo treba o denarnem gospodarstvu vodstva družbe napisati posebno poglavje, kajti če ima dovolj za podporo ljubljanskim internatom, kamor baje spadajo hčerke iz boljših »višjih« krogov, bi moralo imeti par tisočakov za nujno potrebne institucije.

— **Zaupniki S. L. S.** Ves veliki napredek našega ljudstva je tesno združen s politično močjo. To moč rode boji. Za te boje je treba denarnih sredstev. Zato nabirajte od moža do moža, na vsaki prireditvi, pri vsaki priliki za Ljudski sklad, ki je bojna blagajna S. L. S. Vsak, tudi najmanjši dar je dobrodošel. Prispevke sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta 6.

— **Iz justične službe.** Najvišjemu sodišču na Dunaju v službovanje prideleni sodnik v Radovljici dr. Jan-ko Polec je imenovan svetovalstvenim tajnikom najvišjega sodišča. — Prestavljen je sodnik Koršic iz Podgrada v Gorico. — Imenovani so okrajni sodnik v Trstu Babuder za deželnosodnega svetnika, okrajni sodnik Franc Mazev je prestavljen kot deželnosodni svetnik v Rovinj. Sodnik pl. Grešič v Červinjanu je imenovan za sodnega svetnika. Za sodnika sta imenovana avskultant Fran Vuga v Podgradu in Hugo Karaman v Pulju.

— **»Gostilničarski vestnik« in kranjski gostilničarji.** Kranjski gostilničarji se organizirajo v gostilničarskih združenjih, katerih je na Kranjskem že lepo število in katerih namen je varstvo in zastopstvo gostilničarskih koristi. Imajo tudi svoj strokovni list »Gostilničarski vestnik«, ki pa žalibože ne obravnava samo čisto strokovnih vprašanj gostilničarskega stanu, ampak jo mahne tupatam tudi na politično stran. Svoj čas se je skopal nad protialkoholno organizacijo, dasi nima gostilničarski stan od nje nobene škode, kvečjemu da bo zmanjšala število pijancev in šnopsarjev, ki so brez dvoma tudi poštenim in solidnim gostilnam velika nadloga, ker pomagajo samo trezne goste gostilnam odtujiti. V zadnji številki pa prinaša članek »Posledica sistema«, v katerem kritizira »Deželno zvezo za pospeševanje tujkega prometa«, češ, da ni v delovanju zveze nobenega »sistema«. Mi bi pa svetovali g. uredniku tega lista, da ima bolj hvaležno delo pred sabo, da bi namreč rajši nekoliko osvetlil dovoljevanje koncesij od strani ljublj. magistrata kakor pa dajal razne nasvete »Deželni zvezi za promet s tujci«. To bo tudi liberalnim gostilničarjem bolj prav hodilo, kakor pa preklarije z omenjeno Zvezo. Nikar ne mislite, da liberalna politika pospešuje prave gostilničarske koristi, ta išče povsod, tako tudi tu sama sebe!

— **Liberalizem — kuga za naše ljudi tudi v tujini.** »Slovenski Narod« piše, da je »Slovenec« pisal, da se od Slovenca v tujini ne sme pričakovati, da bi svoje otroke vzgojil slovensko. »Slovenec« je pa pisal: »Od Slovenca v tujini ne morete pričakovati, da bo ostala njegova družina slovenska.« To je žalibog resnica. Najmahj izjem pri tem je pri slovenski inteligenci. Tu se vse takoj potuji, dokaz Stritarjeva v rodbina in cela vrsta slovenskih liberalnih očetov. Edina, ki domovini tudi v tujini ohranila največ slovenskih sinov in hčera sta slovenski kmet in delavec, ako sta od liberalizma neobložena. Liberalizem pa povsod mori idealnost in poštrevostnost in vzbuja v ljudeh le smisel za materijalnost. Liberalizem je največja narodna kuga za naše ljudi v tujini.

— **Izobraževalno društvo v Vipavi** ima v nedeljo, 29. t. m. ob 8. uri zvečer izredni občni zbor v dvorani Kmetijskega društva. Za tem govori g. Kapš o Antonu Martinu Slomšku, nakar je tudi občni zbor podružnice »Slovenske Straže«.

— **Nova podružnica »Slovenske Straže«** se ustanovi v kratkem na Jezici pri Ljubljani. Tudi povsod drugo postavljate take trdnjave naše narodne obrambe!

— **Nova cesta Skofja Loka—kolodvor.** Dne 19. in 20. t. m. se je vršil nakup zemljišča, kjer bo šla nova cesta iz Skofje Loke na kolodvor. Plačevalo se je m² od 25 v do 1 K; s to ceno, katere je tudi primerna, so bili vsi zadovoljni, razun dveh naprednjakov, to je Dolenc Franc v Stari Loki in Hafner Jože na Trati. Jožkov France se je vedno izražal, kako bi bila potrebna nova cesta in še predno se je pričel delati načrt za imenovano progo, je bil jako vnet in je večkrat rekel, da bodo tudi interese prispevali, tako tudi on. Ko se je cesta trasirala, je bil pripravljen odstopiti del sveta zastojni. Imenovanega dne smo pa videli, kako mu leži na srcu »napredek«. Ko je bil vprašan kaj zahteva za odškodnino sveta za ceno, je zahteval 20.000 K beri dvajsettisoč kron. Za celo posestvo je pa dal 36.000 kron kakor se govori; zraven tega se pa mora še povdarjati, da njegovo posestvo »Štemarje« z novo ceno veliko pridobil na vrednosti, ker bi šla cesta ravno čez njegovo dvorišče, kjer ima gostilno v hiši. Mož je res velikodušen, pa le za tisočake spraviti. Jože Hafner na Trati pa ne zahteva nič več kot 6 K za m². Taki so naši naprednjaki! Skofjeločani le zapomnite si te moze, ki vedno pravijo, da so naprednjaki. Ako se z delom ceste kaj dalje časa zavleče, vedite, da ni drug kriv kot sokol Jošk iz Stare Loke in napredni Jože na Trati.

— **»Podružnica Slomškove zveze«** za litijški okraj ima v petek dne 4. oktobra 1912 ob 2. uri popoldne sejo v Smartnem pri Litiji.

— **S pošte.** Za postarje so imenovani: pošt. adjunkt Marij Casagrande (Ajdoščina) in Jožef Lugnani (Portorož pri Piranu) ter poštna oficijanta Ernest Rojic (Cerkno na Primorskem) in pa Franc Pavšič (Spodnja Šiška). — Premeščena je poštarica Mira Schlechter iz Cerknega v Skedenj. — Poštna oficijantka Matilda Janscha je dobila pošto v Dovjem, bivša poštna aspirantka Kristina Kamenšek pošto na Dvoru na Kranjskem, poštna aspirantka Terezija Damiani pošto Turjak na Goriškem ter poštna aspirantka Marija Gabrijelečič pošto Brezje na Gorenjskem.

— **Prostovoljno gasilno društvo na Rečici** priredi v nedeljo, 6. oktobra, vinsko trgatavo v restavraciji »Mangart«.

— **Nesreča pri svatovskični.** O tem se nam še poroča: Ko se je peljal posestnik Leskovec iz Idr. Bele štev. 5 z ženo in hlapcem s svatbe Kavčičeve iz Zadloga štev. 43 proti domu v noči 23. t. m., je v takozvanih ključih — cesta nesrečnih spominov pred Idrijo — tako nesrečno zavozil s ceste v prepad, da je bil konj na mestu mrtev. Mož je močno poškodovan, manjše poškodbe je dobila žena. Hlapec pa se je rešil s tem, da je pred nesrečo izročil vajeti gospodarju in sam skočil z voza.

— **Stavbni razpis pri zgradbi Belokranjske železnice.** Pri Bukovo-predoru v km 103 7/8 proge št. Vid o. Gl. — Trst se zgradi prežračevalna naprava. Tozadna stavbna dela se oddajo ofertnim potom deloma proti pavšalu, deloma proti enotnim cenam z naknadno izmero. Oferti so vložiti najkasneje do 10. oktobra 1912, 12. ure popoldne pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu. Podrobni podatki so razvidni iz razglasa v eni prihodnjih števil listov »Osservatore Triestino« in »Laibacher Zeitung« ter se izvedo pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu (oddelek III.).

— **Letina na Dolenjskem.** Iz Banje Loke pri Kočevju. Po zelo zgodnji in lepi pomladi imamo zelo zgodnjo in grdo jesen. Prve krme smo pridelali mnogo, zadnje pa ne moremo spraviti, ker vsak dan dežuje. Krompirja je mnogo in debelega. Na njivi posestnika M. Ostermana so skopali v enem grmu štiri krompirje; en sam tehtal 1 kg 10 dkg, drugi trije pa skupaj 1 kg. Ljudi skrbi, ker je še mnogo krompirja v zemlji in ga zaradi pomanjkanja delavcev ne morejo skopati. Sliv smo imeli na višjih krajih dosti, dočim so v nižavi pozeble; tudi jabolk in hrusk za medit je dosti. Koruza bo slaba, ker radi deževja ni mogla dozoreti. Če bo deževalo vedno, bo težko dobiti stelje in listja za zimo.

— **Izreden dogodek.** Kmet Drganc iz Malin (fara Semič) je dobil lani 900 K papirnatega denarja, med tem nekaj ameriškega. Nekoč ga je v hlevu, ko je šel napregat konje, izgubil. Prebrskali so vso steljo in gnoj, a ga niso našli. To spomlad so pri Drgancu, ko so posadili krompirja, njivo seveda s hlevnim gnojem zaorali. Te dni pa, ko so krompir pobrali, najdejo v zemlji izgubljeni denar, in sicer 580 K: tri bankovce po 100 K in 14 po 20 K. Mož je bil kajpada veselo iznenaden. Ker je bil denar, ki je od spomladi do jeseni v zemlji ležal, močno od gnojničnega amoniaka izgrizen, je šel v Metliko k

davkarji, kjer so mu rekli, da je kljub temu tako ohranjen, da ga bo avstro-ogrška banka najbržeje v celoti izmenjala. Drganc, ki je seveda vesel, da bo vseh 580 K dobil, je predmet mnogim dvopitom in bo prihodnji svoj denar gotovo rajši nesel v hranilnico, kakor da bi ga zopet v hlevu izgubljal.

Boji in zmede na Balkanu.

Za čast Avstrije.

Včerašnja »Reichspost« objavlja članek pod naslovom »Za čast Avstrije«, v katerem odločno zahteva, da naj Avstrija štiti katoliške Malisore, ki jih nameravajo maloazijske turške vojaške tolpe poklati.

Strašna poročila o grozodejstvih na splošno Malisorem.

Mohamedanski Albanci so se izneverili krščanskim Albancem in hočejo poklati albanske kristjane. Skadrski vali je javno izjavil, da se katoliški Malisori ne smejo več ganiti, ker je Iza Boljetinac pripravljen, da s 15.000 mohamedanskimi Albanci prihitijo turškim vojakom na pomoč, da pomore katoliške Malisore, v njih deželo pa naselijo mohamedanske izseljence iz Bosne. Skadrski vali je tako izjavil škofu, ki je pod avstro-ogrskim protektoratom in je še danes v svoji službi. Turki so zaprli v Skadru na stotine kristjanov, ki ne dobe v ječah nič jesti in ki jih Turki vsak dan do krvi pretepavajo. Po krščanskih vaseh pretepajo in pade z njih posestev moze, dekleta in žene Turki skrunijo in mučijo. Sedem katoličanov, ki jim niso mogli ničesar očitati, so prijeli, jih zvezali, bičali in jih vlačili po skadrski dolini. Ko niso mogli hoditi, so jih suvali s puškinimi kopiti in z bajonetmi, a ko so že popolnoma onemogli, so vojaki šestim kristjanom razbili glave, sedmemu so pa turške zverine odrezale noge in je revež šel čez pet ur v strašnih bolečinah umrl. Umorjeni mučeniki so: Ivo Mark, Niko Cilli, Niko Matja in Niko Ahoni iz Kuklija, nadalje Cub in Andrej Jaku in Andrej Doki iz Barbahusija. Nasproti tem krvoločnostim izjavlja posebni dopisnik »Reichspost« iz Skadra: Zahtevamo, da nam Avstrija pove resnico, če nas hoče zapustiti. Če nas Avstrija zapusti, apeliramo na Črnogorci, dasi Črnogorci ne bodo hoteli ali ne bodo smeli čuti, ne preostane drugega, kot boj in smrt. V tem boju pa nam ne sme Avstrija, kar je že trikrat storila v zadnjih treh letih, z lepimi obljubami izvit o rožja iz rok, ne sme Črni gori prepovedati, na nam dá kruha, ne sme tvoriti zidu za mohamedanskega rablja.

Turki odpovedali vaje pri Odrinu?

Dne 27. t. m. je zahteval avstro-ogrski poslanik Pallavicini pojasnil pri turškem zunanjem ministru, zakaj da se zadržuje Srbiji namenjeno vojno orodje. Razpravljala sta tudi o Bercholdovem ekspoziju. Takoj je sledil ministrski svet, ki je izjavil, da je Bercholdov ekspozij dobro vplival v Turčiji. Z ozirom na posredovanje velevlasti je turški ministrski svet odpovedal velike vaje, pač pa bodo v Makedoniji in Traciji regionalne vaje oktobra in novembra, za katere je pripravljenih 80.000 mož. Velevlasti nameravajo v Carigradu skupno zahtevati, da mora Turčija v Makedoniji izvesti obljubljene preosnove. Sazonov je, kakor poroča »Voss. Zeitung«, ojstro opozoril Bolgarijo, da obravnavajo in morejo balkansko vprašanje rešiti le velevlasti. Glede na velike turške vaje se še poroča, da namerava Bolgarija odgovoriti tako, da mobilizira dve obmejni diviziji. Iz Sofije se tudi poroča, da je turška vlada obvestila bolgarsko vlado, da je velike vaje na odrinski ravnini zato ukazala, da pomiri Turke in da vaje niso proti Bolgariji naperjene.

Kako sodi o položaju evropska diplomacija.

»Kölnische Zeitung« poroča, da so še pred desetimi dnevi peterburški diplomati sodili, da se napetost na Balkanu poleže, zdaj pa da drugače sodijo. Rusija se pa ne namerava nobene vojske kjerkoli udeležiti, ker Rusija notranje še ni urejena in ker si hoče obdržati politiko proste roke v Vzhodni Aziji. Z vso silo se upirajo tudi ruski kapitalisti vojski Bolgarije. V Berlinu ne dvomijo, da obstaja glede na vojsko s Turčijo dogovor Bolgarije, Srbije in Črne gore in morebiti tudi Grške. Tudi v Londonu so diplomati zelo vznemirjeni. Sazonov ni zakrval, da je položaj resen. Sazonov je v Londonu govoril s turškim poslanikom, kateremu je priporočal, da naj sultana pregovori, da že izvede preosnove v Makedoniji. »Temps« poroča iz Peterburga: Splošno sodijo, da visi vol-

ska v zraku. Diplomati sodijo, da je položaj zelo resen.

Oboroževanje Srbije.

Belgrajski listi poročajo: Srbski vojni minister je odredil, da se odpošlje na Javor ena četa 4. pešpolka v polni bojni opremi, da prepreči upad Turkov, ki se že več dni pripravljajo, da vpadajo v Srbijo in pokoljejo srbske granicarje.

Štajerske novice.

Š Shoda S. K. Z. se vršita jutri v nedeljo po maši na Kronske gori pri Saveljgradcu in v St. Janžu pri Sp. Dravogradu. Na obeh shodih poroča poslanec dr. Verstovšek.

Š Izobraževalno društvo v Celju priredi: 1. za meščane v soboto, 6. oktobra ob 8. uri zvečer, 2. za vse okolice in tiste, ki so neudeleženi v soboto, v nedeljo ob 3. uri popoldne v vrtni dvorani ho.ea »Beli vol« prvo predstavo v zimski sezoni: »Naša kri«, katero je spisal F. S. Finzgar. — Ker je čas za to prekrasno igrato tako lepo razdeljen, da si igrato lahko vsakdo ogleda, mislimo, da se bode slav. občinstvo obeh predstav polnoštevilno udeležilo. Vstopnice so že v predprodaji v trgovini gg. Goričar & Leskošek v Celju.

Š Občinske volitve v trgu Vojnik pri Celju se vršijo prihodnje pomlad. Trg je sedaj v nemškutarskih rokah. Nedvomno pa bi se dalo pri volitvah od slovenske strani kaj doseči. Vojniški Slovenci, pojdemo na delo!

Š Nova postaja. S. 1. oktobrom se bo otvorila med postajama Šmarje in Mestnje nova postajica Stranje. Na tem postajališču bodo obstajali vsi mešani vlaki rogaške železnice.

Š »Preproben« pripravnica na višji gimnaziji v Celju, ki bi naj skrbela temu zavodu za naraščajočo, ima letos komaj 4 učence. Pa za te se vzdržuje poseben učitelj! Avstrija je res bogata.

Š Polzkušen samoumor Mariborčanke na Reki. 18 let stara Helena Ganza se je v hotelu »Hungaria« na Reki v samomorilnem namenu obstrčila. Vzrok nesrečna ljubezen. Stanje nesrečnice je nevarno.

Š Ukradel je neznan zlikovec posestniki Schönwetter na sejmu v Arnožu vsoto 1500 K. Za zlikovcem ni sledu. — Nekemu kmetu je na istem sejmu nekdo ukradel par volov.

Š Aretovan navarni tat. Iz Križevcev pri Ljutomeru poročajo, da se je tam orožnikom posrečilo ujeti že dolgo s tiralicco zasledovanega nevarnega tatu Franca Klemenčiča, pristojnega na Ogrsko. Izvrševal je razne tatvine in cerkvene vlome. Ko so ga aretovali, je bil zelo nasilen. Zvezanega so spravili k okrajni sodnji v Ljutomer.

Š Umrl je pri Mali Nedelji nagle smrti posestnik in lončar Ivan Karba, star 67 let.

Š Strašno slabo vreme imamo na Štajerskem, takega že najstarejši ljudje ne pomnijo. Kmet ima ogromno, neprecenljivo škodo. Poljski pridelki ležijo segniti, grozdje je uničeno, ceste so podobne blatnim lužam. Po višjih gričih in planinah sneži. Pozneje pa bo mravz uničil to, kar bo še pustilo deževje.

OBLETNICA LAŠKO - TURŠKE VOJSKE.

Dne 27. septembra je minulo leto, ko so Lahi poslali svoj ultimatum v Carigrad, čez nekaj dni so pa Lahi svoje vojne ladje poslali v Tripolis. Lahi so zahtevali, da naj Turčija izjavi v 24. urah, če dovoli Lahom Tripolis zasesti. Turki na ultimatum niso odgovorili. Mi smo že izpočetka naglašali, da bo vojna v peščenih pokrajinah dolgo trajala. Eno leto se že zdaj vrše boji v Tripolisu. Zdaj se pogajajo Lahi in Turki o miru, če se sklene, se še ne ve. Laško-turška vojska je povzročila, da visi danes tako na Balkanu kakor v Evropi na zelo tenki niti mir. Zeleti je, da se kmalu sklene.

Primorske vesti.

p Volivni shod v Pulju. V četrtek zvečer se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma volivni shod. Na shodu so govorili istrski senior drž. in deželni poslanec dr. Laginja, dr. Milčič in deželnozborski kandidat za nedeljsko deželnozborsko volitev Stihovič. Vsi govorniki so vzpodbujali na volitve. Vsi so slikali velikanski pomen deželnozborske volitve, ki se bo v nedeljo vršila. Saj se gre za to, kdo bo v prihodnje zastopal periferijo puljskega mesta v deželnem zboru. Dr. Laginja se je v svojem nagovoru spominjal tudi hrvaško-slovenskega sestanka v Opatiji. Bil je radi svojega ostanjaka zdravja v »zvajanjih kratek. Poznalo se mu je, da

ga govorjenje muči. Zato je pa obljubil, da se bo v kratkem po deželnozborski volitvi obširneje oglašil. — Kakor stvari sedaj stoje, je precej gotovo, da bodo volivci e. in kr. vojne mornarice glasovali za hrvaškega kandidata.

p Cela družina obsojena radi žaljenja Velikanstva in petja prepovedanih pesmi. Dne 9. t. m. je ravno ob času, ko je vsa družina Stradolini v Gorici bila pri kosilu, prišlo k njej na obisk kar šest stražnikov z inšpektorjem, in gnali so vseh osem članov družine v zapore. Zapri so vso družino, ker je došla policiji ovadba, v kateri se je trdilo, da se je v družini Stradolini večkrat prepevalo antidinastične pesmi in da ste dve hčeri, Herminija in Dolores, poleg tega še žalili našega cesarja. To je potrdila tudi v vsem obsegu obtožnice pri včerajšnji razpravi priča Josipina Pišot. Vsi obtoženci, in sicer: Miklavž Stradolini, oče, njegova žena Evgenija, hčere Herminija, Marina, Dolores, 14letna Irma in sinova Marino in Romano zanikajo z vso odločnostjo, da bi kdaj prepevali Oberdankovo in Garibaldijevo himno, oziroma da bi žalili cesarja. Po dolgem posvetoivanju je obsodil sodni dvor očeta na 12, ženo Evgenijo na 10, hčer Marino in sinova Marina in Romano na 5 dni zapore, katerega so že dokončali v preiskovalnem zaporu. Hčeri Dolores in Herminija je obsodil sodni dvor radi žaljenja Velikanstva na 2, oziroma 3 mesece stroge ječe z enim mesečnim postom. Policija je poleg vsega prisodila vsej družini izgon razun hčeri Dolores, ki je žena nekega uradnika pri goriškem deželnem odboru.

BELGIJA PRED SPLOŠNO STAVKO.

Vodstvo soc. demokracije v Belgiji namerava ob zasedanju belgijske zbornice proglasiti splošno politično stavko. Upa, da bo stavkalo 600.000 delavcev. Stavkati nameravajo, če bo treba, 6 tednov, ker hočejo ustaviti vse gospodarsko življenje. Splošno se pa sodi, da se bo splošna stavka izjalovila in da bo stavkalo k večjemu 200.000 delavcev. Vandervelde izjavlja v nekem španskem listu, da gre za to, da poizkusijo, če bi se po splošni stavki lahko preprečila morebitna vojska dveh držav. Belgijski soc. demokrati nameravajo stavko izvesti s pomočjo konsumnih društev, v katerih zbirajo velikanške zaloge živil.

Koroške novice.

k Deželni zbor koroški. V petkovi seji je zbornica dovolila sledečim občinam pobiranje naklad od opojnih piščal v delno pokritje stroškov v občinskem gospodarstvu za leto 1913: Plajberg 12 K od hektolitra, Pliherk 10 K, Zelezna Kapla 12 K, Galicija 8 K, Goriče 6 K, Grebinj 5 K, Kolbnica 10 K, Libuče 8 K, Malnica 10 K, Zg. Bela 10 K, Črna 12 K, Volsperg 8 K, Bistrica pri Pliherku 10 K, Blato 8 K, Beljak 12 K. Sprejet je bil predlog narodno-gospodarskega odseka, s katerim se naroča deželnemu odboru, da naj vse potrebno ukrene za nakup grofa Dietrichsteinskega fideikomisnega posestva Humberk, Bekštanj, Landskron, Vrba z dodatnim predlogom posl. Palniga, da se naj razširi predlog tudi na nakup posestva kneza Porcia v Špitalu. Zbornica je izročila okrajnemu sodišču poslanca dr. Waldnerja zaradi prestopka § 24. in § 64. zakona o živinskih kužnih boleznih in poslanca dr. Art. Lemischa deželnemu sodišču v Celovcu v zadevi vzkladne obravnave v zasebni tožbi poslanca Walcherja proti A. Lemischu. — Prošnja društva stražnikov za Koroško in Štajersko za ureditev pravnih in službenih razmer občinskih stražnikov se je odkazala deželnemu odboru, da zadevo natančneje preišče in stavi potem tozadeven predlog. Isto se je zgodilo s predlogom posl. Wieserja, da naj dobijo občinsko volilno pravico brez ozira na plačevanje davka definitivni c. kr. poštarji, poštni oficianti in ekspedienti. Poslanec Grafenauer je zoper to, da bi se posameznim kategorijam podelila volilna pravica. Izreče se zoper splošno volilno pravico v kmečkih občinah ter želi, da deželni odbor Wieserjev predlog pokoplje.

Ljubljanske novice.

lj Izredna odborova seja S. K. S. Z. se vrši v ponedeljek, 30. septembra, ob 8. uri zvečer v tajništvu v »Ljudskem domu«.

lj V včerajšnji seji ljubljanskega občinskega sveta je bilo precej zanimivosti. Najbolj zanimivo je bilo, da je načelnik stavbiškega odseka inženir Štembov se umaknil in da je o kanalih zbiralnikih poročal — advokat dr. Novak. Malo humoristično je bilo, ko je ta »strokovnjak« razkladal — specialnost tuje tvrde Rella & Neffen, v katero se je večina kar za-

gledala. Drugi strokovnjak za Rella in Neffen je bil advokat dr. Triller, pravi strokovnjak liberalnega kluba inženir Štembov je pa trdovratno molčal. To molčanje je pojasni bodočnost. Vsekakor pa ostaneta »advokata-specialista v kanalih« specialiteta ljubljanskega občinskega sveta. Večina je odklonila predloge S. L. S. ki bi dali občini jamstvo, da se ogne vseh nadaljnjih sitnih eventuelnosti. Tudi o tem bo bodočnost pokazala, da je imela S. L. S. za mesto edino koristno stališče in da so jo pri tem vodili edino stvarni razlogi. Večina občinskega sveta je pa za trdiko Rella & Neffen nastopala na tako ognjevit način, da se marsikomu ta strah neumljivo zdi. Toda tudi to bo še bodočnost pojasnila. Zelo čudno se nam zdi, da se je večina upirala jako umestnemu predlogu, naj se priklopijo k študiju podanih ponudb strokovnjaki vseh strank, kar bi bilo v tej zadevi edino umestno, ker v komisiji za nadziranje zgradbe kanalov ni skoro nič strokovnjakov. Tudi je silno značilno, da v nadzorovalni komisiji niso bili niti vsi detajli predloženi in da se občinskim svetnikom ni predložilo tiskanih podrobnosti. Pripomniti je tudi, da so bile vse tozadevne tiskovine samonemške. Kako bi upili liberalni listi, ako bi deželni odbor predložil deželnemu zboru samonemške tiskovine! Gospodje, ki tako radi bijejo na radikalni boben, so pa tu popolnoma molčali. Prav zanimiva je bila tudi izjava stavbnega nadkomisarja g. Prelovška, da se k offeriranju pozvane tuje tvrdke niso odzvale ter so izjavile, da imajo doma preveč dela. Večina bi morala torej že iz tega vedeti, da je treba najprej skrbeti za domače tvrdke, ki letos nimajo skoro nič dela, ne pa za tuje, ki ga imajo dovolj!

lj Otvoritvena predstava slovenskega deželnega gledališča v Ljubljani. V torek, dne 1. oktobra, se otvori, kakor poročamo zgoraj, letošnja sezona s Calderonovim igrokazom »Sodnik zalamejski«. Calderon spada med prve svetovne dramatike, njegov »Sodnik zalamejski« je na repertoarju vseh odličnih gledališč in po vsej pravici je pričakovati, da se tudi pri nas udomači in ostane stalna pridobitev za naš oder. Ravno nam Slovincem bi utegnili postati ta drama prava ljudska igra v najboljšem pomenu besede, zakaj po svoji ideji je kakor nalašč za nas pisana. Pedro Crespo, poštena kmečka grča, brani svojo čast proti vojaški nasilnosti in plemiški nadutosti ter ostane naposled v kljub tragičnemu konfliktu moralno zmagovalec nad svojimi protivniki. — Okoli njega in njegove hčerke se vrsti v pisanem vrvežu cela množica markantno orisanih značajev; od robatega, a dobrodušnega generala, strastnega stočnika pa do viteza klaverne postave Don Menda in njegovega sluga, katerih gracijožno-burleskni nastopi skrbje poleg veselega parčka Chispe in Rebollada za smeh. Karakterji se krešejo v burnih nastopih, resno dejanje je prepojeno z ljubeznjivim humorjem in ostro satiro, drama ima mnogo slikovitosti in nekaj organično vpletenih pevskih točk z originalnimi kompozicijami mojstra Hrazdire, tako da učinkuje v kljub visoko umetniškemu zasnutku razvedrilno. Poskrbljeno je tudi za nove kulise, da se ne bodo kretali Španci med norimberškimi hišami.

lj Prvi katehetski sestanek v tekočem šolskem letu bo v sredo, 2. oktobra, ob 5. uri popoldne v posvetovalnici »Katoliške Tiskarne«. Na sporedu je: 1. Poročilo o dunajskem kongresu za katehetiko. Referent A. Čadež. 2. Določitev spovednih dni. 3. Slučajnosti.

lj Socialni demokratje in policija. Včeraj smo objavili pogoje, pod katerimi lahko vstopijo novinci v policijsko stražo ljubljanskega policijskega ravateljstva. To pa socialno-demokratični »Zarje« — v zadnjem času največji »zaščitniki« policije, — ni všeč, ker smatra to našo notico kot »smrtno bodalo« za ljubljanske mestne policijske stražnike. Da se nervoznost socialno-demokratičnega zaščitnika ljubljanskih mestnih policijskih stražnikov pomiri, povemo, da bo šel stražniški zbor ljubljanske državne policije 130 mož uniformiranih in 14 mož civilnih organov. Sedanja mestna policijska straža pa šteje samo 74 mož — torej bo treba sprejeti 70 novincev, pri čemur je naše podano pojasnilo, kam in kako je nasloviti prošnje, opravičeno in v tem razun »Zarje«, katera sploh ne ve, kaj piše, gotovo nihče ne bo videl konkurence mestnim stražnikom. Kar se pa tiče sprejema mestnih stražnikov v državno policijsko službo, se bo pa že skrbelo, da bodo uporabni in zanes-

ljivi stražniki sprejeti in da se bo onim, kateri so že normalno starost 40 let prekoračili, starost od strani ministrstva izpregledala in da bodo uvrščeni v primerne plačilne stopnje državnih stražnikov.

lj Za Vodmat. V včerajšnji seji občinskega sveta je vložil občinski svetnik S. L. S. g. Josip Marinko naslednja samostalna predloga: Občinski svet skleni, naj se podaljša Ahacijeva cesta do Ceste na južno železnico. — Nadalje: Občinski svet skleni, da se Cesta na južno železnico zveže z Metelkovo ulico.

lj V občinskem svetu ni kontumacije. Občinski svetnik Pippenbacher je kontumaciran v šoli, ker ima tifus v družini. Sinoči pa je vendar bil pri občinski seji in se je vrtil med občinskimi svetniki. Ali se tu ni bati nevarnosti, da prenese bolezen?

lj Proti socialno-demokratskemu konsumnemu društvu je z magistrata že odposlana ovadba na pristojno mesto. Nekaj socialno-demokratskih voditeljev se bo imelo zagovarjati radi cele vrste očitanj. Tako bodo liberalni in socialno-demokratski prijatelji imeli priliko doobroba med seboj izčrpati poglavje o »ovadbah«.

lj Poročil se bo danes v cerkvi sv. Petra ob pol 6. zvečer g. deželni ofic. Ivan Hubad z g. Rozo Kristino Matjašičevo. Obilo sreče!

lj Uljudnost plinarne v Ljubljani. Dolgo časa se odjemalci plina na Francovem nabrežju pritožujejo glede plinovih svetilk. Odjemalci že dolgo časa prosijo g. ravnatelja, da bi jim šel toliko na roko, da bi v tovarni oddali nekoliko več pritiska plinu, da bi ne trpeli vsaki večer do osme ure tako mučno in tako škodljivo razsvetljavo za oči. Odjemalci tega kraja so večinoma gostilničarji. Ti gostilničarji so zgubili večinoma vse goste, ki prihajajo na večer v dotične gostilne, kajti gostom ni mogoče prenašati take razsvetljave, pri kateri se plin venomer trese in ugasuje. Toraj bi vprašali merodajne faktorje: Ali je še najti kako pomoč v tej zadevi?

lj Predrzen vlom. Ko je preteklo noč ob 1. uri nadstražnik I. ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje g. Košič revidiral v hiši g. Bonača v Šelenburgovi ulici, je našel na dvorišču v bližini vrat, ki vodijo v trgovino, na tleh eno pelerino, poleg te nahrbtnik v katerem je bilo 1 kladivo, 5 vetrikov, 3 pile in 3 navadni ključji. Omenjeni nadstražnik je naznanil to sumljivo najdbo policiji, s katere pomočjo se je hiša natančno pregledala. Vlomljeno ni bilo nikjer in tudi človek se ni našel noben. Na zahtevo policije, je izročil nadstražnik zavoda, ker je moral svojo revizijo nadaljevati, ključje od večnih vrat policiji, ki je prevzela nadaljno straženje hiše. Ko pride zjutraj ob četrti uri omenjeni stražnik k hiši g. Bonača, so mu naznanili, da je bilo med tem časom vlomljeno.

lj Umrl so v Ljubljani: Josip Keber, bivši starinar in posestnik, 75 let. — Marija Eger, trgovka, 42 let. — Marija Rulič, vrtnarjeva žena, 84 let.

lj Tatvina. Včeraj zjutraj je bil bulgarskemu gimnazistu Boži Lekofu na južnem kolodvoru v čakalnici III. razreda ukraden rjav kožnat kovčeg, v katerem je imel za 50 K raznih gimnastičnih priprav. Storičica, ki te reči nikakor ne bode mogel rabiti, se še ni moglo izslediti.

lj Poljša lov na Kranjskem. Zadnji teden se je vzlic neugodnemu vremenu pričela že od nekdanj znamenita poljša lov po Notranjskem in Dolenjskem, zlasti po ribniškem, kočevskem, novomeškem in črnomaljskem ter metliškem sodnem okraju. Poljša lov je zabavna in mikavna tako, da polharji ostanejo do svoje smrti zvesti temu športu. Dosedanji vspehi so v splošnem še neznamiti, ker je deževno vreme zadnjih tednov zelo oviralo žival v pašji, katera je uprav letos posebno dobra. Zira ali bukvice je po obširnih dolenskih gozdovih v izobilju, toda zori nekam počasi. Pa tudi lešnikov je bilo dovolj, samo po nekodi še zdaj niso dozoreli. V bližnji bodočnosti utegnejo imeti polharji srečnejše čase kot doslej, da se jim bosta trud in zabava tudi izplačala in to še posebno, ker lani leto ni bilo skoro nič teh živalic, ki veljajo kot posebna slaščica in ki dajejo lično kožuho.

lj Okradeni pismonoša. Pri pošt-nem uradu v Spodnji Hrušici službojoči pismonoša Franc Dečman je pustil v nedeljo v kuhinji občinskega predstojnika poštno torbico s pismi in denarjem, iz katere sta mu bila ukradena dva bankovca po 100 kron. Orožništvo v Vodmatu je pa dognalo, da je tatvine sumljivo bivši pismonoša Anton Sušnik, rojen leta 1886. v Ljubljani in pristojen v Zelezničke. O tem obveščena poli-

cija je Sušnika kmalu izsledila in aretovala. Aretovanec je dejanje priznal, denar pa je že ves porabil z neko žensko. Izročili so ga sodišču.

Ij Umrila je prodajalka sadja Marija Poljšek, mati pred leti umrlega priljubljenega baritonista g. Poljška. Naj v miru počiva!

Ij Podraženje premoga. Včeraj so imeli prodajalci premoga sestanek, na katerem so razpravljali o tem, da so jim premog podražile premogokopne družbe in železnica. Kakor se čuje podraže prodaja premoga za 16 v pri 100 kilogramih.

Ij Stara znanka policijskih in sodnijskih zaporov je vsekako dninarica ter zelo pijachi podvržena vtihotapka Mlinčenkova Jerica iz Železnikov, kajti dosedaj je bila navedenka že 30-krat sodnijsko in češče tudi policijsko predkaznovana. Tudi sedaj jo je zopet dohitela nemila usoda. Pred kratkim je bil namreč delavki Frančiški Skopčević ukraden med spanjem v nekem peči ukraden med spanjem v nekem imela zavrtih 6 kron. Te tatvine je bila osumljena Jerica, katero je policija sedaj aretovala in izročila sodišču.

Ij Nova telefonična zveza Ljubljana-Sisek. S 26. septembrom t. l. se vpelje na prometnomrtvi čas omejeni telefonični promet med Ljubljano in Sisekom. Govorilna pristojbina znaša za navadni trinitutni pogovor 3 krone.

Razne stvari.

Povodnji na Ogrskem. V celem komitatu Czanadu je narasla voda povzročila velika opustošenja. Vsi sadovnjaki in vinogradi so uničeni, obširna polja poplavljeni, tako da se promet vrši le s čolni. V vinogradih stoječe hiše so se podrle. Z zgornjega Marosa poročajo, da vode naraščajo. Iz Devo poročajo, da je voda poplavlila katoliške cerkve in frančiškanski samostan. Voda stoji v mestu en meter visoko. V nevarnosti je železniški most.

Usmrčenje morilca v Belgradu. Včeraj so v Belgradu izvršili smrtno obsodbo nad sodnim praktikantom Dušanom Lazićem, ki je ubil nekega svojega tovariša z masčevalnim namenom. Bil je ustreljen. V teku 10 let je Lazić prvi, na katerem je bila izvršena smrtna obsodba.

Zanimiva poroka. Iz Oedenburga poročajo, da se je v Rohoncu poročil dimnikarski mojster Ludovik Breuer z vdovo umrlega bar. Edvarda Waldau. Zdravnik baron Edvard Waldau je bil svoječasno v službi pokojnega prestolonaslednika Rudolfa ter je bil tudi priča tragičnega dogodka v Mayerlingu. Po tej žalostni drami se je izselil baron Waldau v Ameriko, kjer je poročil neko dekle iz Rohonca. Po smrti barona se je njegova žena vrnila v Rohoncz, kjer se je sedaj drugič poročila.

Žalosten konec Napoleonove matere. Le malokomu so znane tragične razmere, v katerih je preživela svoje zadnje dneve mati velikega Korza. Stanovala je zadnja tri leta svojega življenja v neki podstrešni izbi v tretji etagi palače Pamphili v Rimu. Ena izmed njenih sinov je bila avstrijska vojvodinja ter velika vojvodinja Parmaska in Guastallska, druga sinova pa je imela za očeta vrtimberskega kralja. Toda te hčere so popolnoma zapustile staro ženo, kakor tudi njeni sinovi, ki so skrbeli v prvi vrsti za to, da so si ukrepili svojo eksistenco. Njena edina družba je bila neka postrežnica in neki sluga. Zadnji, z imenom Gioachino Plezza je prišel nekega dne na idejo, da bi kazal staro ženo ljudem za denar. V ta namen je stopil v zvezo z nekaterimi hoteli, ki so pošiljali k njemu tujce in dobivali za to gotovo odškodnino. Vedno, kadar se je nabrala večja skupina radovednežev, je odprl Gioachino Plezza spalnice Laetitijske Ramolino ter izblebetal skrbno naučeni komentar, medtem ko je uboga starka, mati velikega Napoleona, ležala brez pomoči v največji bedi na postelji. Ob neki taki priliki je tudi umrla.

Čemernost in nevolja do dela je v mnogoterih slučajih posledica motenja v prebavi. Od narave stvarjeno, v svoji sestavi in učinku vedno enakomerno Franc Jožefovo grenčico že desetletja predpisujejo merodajni profesorji in zdravniki za odstranitev zaprtja. Naravna Franc Jožefova grenčica učinkuje, zaužita že v malih količinah, zanesljivo in brez bolečin; v nasprotju z mnogimi drugimi, prav po židovsko hvalisanimi modernimi praški ne povzroča niti razdraženja črevesne sluznice, niti škodljivih naknadnih pojavov. Med naravnimi odvajajočimi rudninskimi vodami, piše »Le Journal de Medicine de Paris«, je prvo mesto vse-kakor brezpogojno prisoditi Franc Jožefovi grenčici. — Ker krožijo v trgo-

vinu mnoge ponaredbe, zahtevajte v lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih vod ta rudninski vrelc s polnim imenom. Kjer ni na prodaj, obrnite se naravnost na ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti. 36

PREDSTAVA V KRANJU.

Podružnica S. D. Z. za Gorenjsko vjudno vabi na predstavo, ki jo priredi dne 29. t. m. v Ljudskem domu v Kranju. Igralo se bo »Pavlo« Zveze z vlaki ugodne Pričetek točno ob pol 8. uri zvečer. — Podružnični odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

HRVAŠKO-SLOVENSKA KONFERENCA V OPATJI IN ITALIJANI.

Poreč, 28. septembra. Glasilo italijanske deželnozborske večine razpravlja v uvodniku o shodu zaupnikov hrvaške stranke prava in Slovenske Ljudske Stranke, navaja dotični komuniké ter stavlja svojim rojakom v zgled smotreno delovanje hrvaško-slovenskih narodnih zastopnikov, ker so spoznali moč združevanja in jo umejo dejansko izvrševati. Pridodavši gorke očitke istrskimi Italijanom, ki gredo narazen, kakor čreda brez pastirja, opozarja na slovansko nevarnost, ki tiči zlasti v razširjevanju misli o ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Trstu. Koncem članka namiguje na možnost, da prevzame posle istrskega deželnega odbora kak cesarski komisar!

HRVAŠKI ZDRAVNIKI ZA JUKIČA.

Zagreb, 28. septembra. Zbor zdravnikov troedine kraljevine je danes izjavil, da sodni izvedenci v pravdi proti Jukiću niso postopali tako natančno, vestno in objektivno, kakor to zahtevajo predpisi medicinske vede; da vtegne to postopanje škoditi ugledu hrvaških zdravnikov in strokovnjaških krogih; da zategadelj zbor zdravnikov v brambo medicinske vede in zdravniškega stanu obsoja to in vsako podobno postopanje. Pri tozadevni seji je bilo 60 zdravnikov, ki so to izjavo sklenili soglasno in brez ugovora.

PROTI JUSTIČNEMU MINISTRU.

Praga, 28. septembra. Narodni socialci hočejo v družbi drugih čeških strank v državnem zboru predlagati, naj se postavi justičnega ministra Hochenburgerja pod obtožnico.

LAŠKO GIBANJE V DALMACIJI.

Zader, 28. septembra. Jutri, 29. septembra, ima tukaj v gledališču »Verdi« svoj XI. občni zbor društvo italijanskih dijakov iz Dalmacije. Med drugim bodo razpravljali o italijanskem vseučiliškem vprašanju.

SKUPEN KORAK VELESIL V CARIGRADU.

Pariz, 28. septembra. Kakor poroča »Tempsu« dopisnik iz Peterburga, se velesile pogajajo, da s skupnim korakom prisilijo Turčijo, da izvede obljubljene reforme. Zastopniki Francije, Rusije in Anglije v Carigradu so že prejeli od svojih vlad dotična navodila.

ARETACIJE V DUBROVNIKU.

Dubrovnik, 28. septembra. Tu so na objavo finančnega stražnika Pivca bili aretirani Gjuro Stipež, Mirko Hoppe in Ignatije Job. Dolže jih veleizdaje in razžaljenja Veličanstva.

ANARHISTI — TIHOTAPCI.

Praga, 28. septembra. Državno pravdnistvo je dalo danes aretirati 14 anarhistov zaradi utihotapljenja saharina. V stanovanjih aretirancev so našli 67 kg saharina.

KONGRES JUGOSLOVANSKIH GODBENIKOV.

Belgrad, 28. septembra. Med Veliko nočjo in Binkoštni prihodnjega leta se bo vršil v Belgradu prvi kongres jugoslovanskih godbenikov. V to svrhu se je sestavil pripravljalni odbor.

STRAŠNA AVTOMOBILSKA NESREČA V SOLNOGRADU.

Solnograd, 28. septembra. Tovorni avtomobil pivovarne Kaltenhausen se je prekucnil na trgu. Avtomobil in sodje so padli na dve deklici. Zgornještajerka Katarina Rabot je bila strašno razmesarjena in takoj mrtva. Krescencija Fünfleitner je pa smrtno nevarno ranjena.

SVOJO ŽENO ŽIVO ZAKOPAL.

Odesa, 28. septembra. Pred osmimi leti je izginila na nepojasnen način žena nekega Lukjanenka. 26. t. m. pa so delavci pri nekem delu izkopali človeško okostje, poleg katerega so našli razne predmete, na podlagi katerih so sklepali, da je izkopano okostje izginole žene Lukjanenke. Lukjanenka so aretovali in je popolnoma odkrito priznal, da je pred osmimi leti svojo ženo,

s katero je živel vedno v prepiru, zakopal živo v zemljo.

ZA BIVŠEGA ŠAHA.

Peterburg, 28. septembra. Ruski generalni konzul v Senžanu je prejel prošnjo trgovskih in drugih krogov, naj Rusija zopet postavi prejšnjega perzijskega šaha Mohameda Alija na prestol.

CERKVENI LETOPIS.

c Duhovne vaje za duhovnike. Čč. gg. duhovnikom se priznava naznanja, da pri oo. jezuitih tudi še meseca oktobra lahko napravijo duhovne vaje, ki se bodo začele vsak ponedeljek ob 6. uri zvečer. Duhovne vaje bosta vodila PP. Volbert in Hmbeš. Čč. gg. naj blagovoljno naznanijo svoj prihod predstoj-

Namesto ribjega olja

Koliko otrok je prisiljenih piti ribje olje; gotovo je, da jim žele starši stem le dobro, pa otroci jim bodo hvaležni, ako bodo smeli namesto ribjega olja jemati Scottovo emulzijo. V tem preparatu se okus in duh po ribjem olju popolnoma zgubi, malim pa ugaja ta smetani podobna zmes tako zelo, da začno veselo vzvikati in z nogami cepetati, ko ugledajo steklenico. Uspeh Scottove emulzije je — kakor uči izkušnja — tako presenetljiv, da slabotni otroci svoje sovratnike telesno in dušno prekosc. Toda vedno samo pristna Scottova emulzija, nikdar ponaredba.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vinarjev v znamkah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarne za poskušnjo.

Prebavila naj se varujejo, ker človeško telo nima organa, čigar se tako nepomembna motenja bi tako obsežno vplivala na vse organe in jim lahko povzročila najhujše posledice. Varujejo se pa prebavila, če jim skušamo olajšati delovanje, s tem, da zbujamo funkcije prebavil z lahko odvajajočim sredstvom. Tako sredstvo imamo v 40 letih predobro preizkušenem drja. Rose balsamu za želodec iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah.

Perzijska pregrinjala za divane po 7 kron. Trgovina preprog in pohištva S. Schein, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj I., Bauernmarkt 10, 12 in 14, razpošilja pregrinjala v perzijskih vzorcih bordo ali olivne barve, od danes naprej po izredno znižani ceni 7 K za komad (300 centimetrov dolg in 150 cm širok). Mizni prti iste vrste 3 K, posteljne odeje 4 K komad. — V modernih barvah pregrinjala od 5 K 80 vin. naprej. Mizni prti pastelno barvani po 2 K 40 vin., posteljne odeje komad od 3 K 40 vin. naprej. Tople volnene spalne odeje z lepimi bordurami, 124 cm široke, 200 cm dolge, po lastni ceni komad 1 K 90 vin. Volnene zavese iz krem, bordo, olivne barve ali gladke z okraski in našivom 2 K en del. Razpošilja se po povzetju dokler je še kaj zaloge in le ako se sklicuje na naš list. Bogato ilustriran album, ki je ravnokar izšel, je našim bralcem za stonj in franko na razpolago. Zadostuje dopisnica z natančnim naslovom in da se sklicuje na naš časopis.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
27	9. zveč.	740.2	7.2	sr. szah.	oblačno	
28	7. zjut.	741.6	7.2	brezvev.	"	4.0
	2. pop.	741.5	12.9	sl. jug	"	

Srednja včerašnja temp. 7.29, norm. 13.30.

Cesarice Elizabete loterija za vdovski in sirotinski dom.

Žrebanje dne 4. oktobra 1912.

Glavni dobitki 25.000 K,

— 5000 in 1000 K na zahtevo v gotovini. —

in modno blago za gospode in gospe priporočila izv. liša
Prakop Skokovský in sin
v Humpolcu na Češiem.
Vzorci na zahtevo franko. Zelo zmerno cene. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

Zobna krema
KALODONT
Ustna voda

Sunlight

IV. mlo.

Vse telesno perilo naj bi se pralo le s popolnoma čistim in milim milom

Sunlight milom.

To je nedosežno v svojem učinku in radi svoje velike izdatnosti tudi zelo ceno. Pazi naj se na ime, Sunlight.

Dvojni kos 30 vinarjev, osemkoten 16 vinarjev.



AVTOMOBILI LAURIN & KLEMENT

deln. dr. v Mladi Boleslavi.
SVETOVNA ZNAMKA.

1407

Zahvala.

Za vse obilne dokaze iskrenega sočutja povodom prerane smrti iskreno ljubljenega soproga, gospoda

Karola Pauliniča

črkolivarja in stereotiparja »Kato-liške tiskarne«

za mnogobrojno častno spremstvo na zadnjem potu pokojnikov, za darovano cvetje ter sploh za vso izkazano ljubav izrekam tem potom vsem, posebno velečenemu tiskarskemu osebju, najtoplejšo zahvalo.

Ljubljana, 28. septembra 1912.

Emilija Paulinič.



3101

Potrjim srcem naznanjamo, da je naša iskreno ljubljen soproga in mati, gospa

Marija Rulitz

danes zjutraj ob 4. uri, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 83. letu starosti mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb nepozabne rajne se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta št. 19.

Sv. zadušne maše se bodo darovale v župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, 28. septembra 1912.

Žalujoci ostali.



Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni oče, oziroma stric, brat, gospod

Jožef Božič

posestnik in gostilničar v Vikrah št. 5

danes ob pol 9. uri zjutraj po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v 53. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb rajnika bode v ponedeljek, dne 30. t. m. ob 8. uri dopoldne iz hiše žalosti, na pokopališče v Smlednik.

Svete maše zažalostnice se bodo brale v več cerkvah.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Na željo pokojnika se venci hvaležno odklanjajo.

Vikrče, dne 28. septembra 1912.

Janez Božič, sin.

Frančiška Božič roj. Babnik, sinova.

3106

**Kamnoseška
: obrt :**

Priporočam slavnemu občinstvu v
Ljubljani in okolici svojo veliko zalogo
raznovrstnih

nagrobni spomenikov

enostavne do najfinejše izvršitve, dalje
grobni okvirjev, plošč in raznih drugih
v kamnoseško obrt spadajočih pred-
metov.

Ker se razproda vsa zaloga spome-
nikov, se prodajajo isti za lastno ceno.

IGNACIJ ČAMERNIKOVA VDOVA

Ljubljana, Komenskega ulica 26.

2892



**Trgovina
s kolesi in
posameznimi
deli.**

Ana Gorce
Ljubljana
samo Marije Terezije cesta 14
pri „Novem svetu“

Najboljše pneumatike
Izposojevanje koles



2084



Pozor!



Pozor!

- GASILNA DRUŠTVA -

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh predmetov za gasilna društva, kakor:

čelade	cevi	kuple	rokavice	vrvi za plezalce	
čepice	ovijaki	piščalke	gumbi	društveni znaki	2616
sekirice	znaki	vrvice	cevne obveze	signalne trobente	
pasovi	naramnice	kolajne	cvilil za obleke	rdeče vrvice s čopi	

Prosi se, da se pri ustanovitvi novih društev dotična društva
pred nabavo gori navedenih predmetov obrnejo ustmeno ali pismeno
na spodaj navedeno tvrdko, katera prevzema tudi popravila starih
čelad, sekiric itd. Postrežba strogo rečna in solidna!

J. S. Benedikt, Ljubljana Ustanovitev
tvrdke l. 1830

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

z vpisano zadrugo z omejenim jamstvom
nasproti železniške postaji Vizmarje, v letni hiši



Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih
oprac, vseh vrst in slogov od preprostih do
najnovejših, po najnižjih cenah, brez konku-
rence! — Izdeluje vsa pohištvena in stavbena
dela, oprave za hotela, sanatorije in druge
javne zgradbe. Nadalje se priporoča preča-
stiti duhovščini za vsa cerkvena mizarska
dela, kakor spovednice, cerkvene klopi itd.
Mizarska delavnica s strojnimi obratom na
parno silo. Ceniki na razpolago. Proračuni
in načrti brezplačno.

Zaloga v Št. Vidu nad Ljubljano.
Prodajalna v Ljubljani, Dunajska
cesta 18, hiša Kmetijske posojilnice.



740



MLATILNICE, ČISTILNICE

in vse druge poljedel-
ske stroje najnovejšega izdelka po
znižanih cenah kupite pri tvrdki

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek, Ljubljana
Dunajska cesta 16

trgovina z železnino in zaloga strojev

Vsakdo naj se o tem prepriča in zahteva brezplačno
slovenski cenik.

549

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

2934

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije



Modni salon

3071

Stuchly-Maschke

3 Židovska ulica 3

Priporoča cenjenim damam tu in na deželi, svojo krasno zalogo
zimskih klobukov za dame in deklice.

Popravilo točno.

Cene znano nizke.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Moderna damska konfekcija

kakor plašči, kostumi, hišne
halje, vrhnja krila v krasni
izbiri po zelo ugodnih cenah
v modni in športni trgovini

P. Magdić : Ljubljana

nasproti glavne pošte.

2787

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile
slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“
MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolsče z visoko
pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vred-
nost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50 % cenejši od navadnega presnega masla in
za 50 % bolj izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV „UNIKUM“

Je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse
doslej hvalisane.

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s
kontrolno in je to razvidno na vsakem zavitku, stalno državno

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo pres-
nega masla za

pečenje

praženje

kuhanje

1771

SAMO

maslen krah

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINE

Dobiva se povsod.

Poizkušnje gratis in franko.

**Združene tvornice za margarino
in presno maslo, Dunaj XIV.**